

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ, ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΣ 2021-2027 (ΠΑΛΥΘ)

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (ΚΕΦ. 1) – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ (ΚΕΦ. 2) – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΠΡΟΒΟΛΗ (ΚΕΦ. 7)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Το Πρόγραμμα Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειας και Θάλασσας 2021-2027 (ΠΑΛΥΘ), αναπτύσσεται και χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), ακολουθώντας το θεσμικό πλαίσιο των «Κοινών Διατάξεων» Καν(ΕΕ)1380/2021, καθώς και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ) Καν(ΕΕ)1380/2013, που έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμες από περιβαλλοντική άποψη και υπόκεινται σε διαχείριση που είναι συμβατή με τους στόχους της επίτευξης οικονομικών και κοινωνικών οφελών, καθώς και οφελών στον τομέα της απασχόλησης.

Το Πρόγραμμα, εξυπηρετεί επίσης την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική της ΕΕ, καθώς και σειρά διεθνών και ευρωπαϊκών στρατηγικών και δεσμεύσεων, που θέτουν ευρύτερους στόχους για την βιώσιμη ανάπτυξη, τη βιοποικιλότητα, την πράσινη μετάβαση, και τη θαλάσσια διακυβέρνηση.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Πράσινη Μετάβαση, Γαλάζια Οικονομία & Ψηφιακή Μετάβαση

Η ΕΕ με τη στρατηγική της «**Πράσινης Συμφωνίας**» (Green Deal) φιλοδοξεί να γίνει η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος μέχρι το 2050, κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα καθαρότερο περιβάλλον, πιο οικονομική ενέργεια, εξυπνότερες μεταφορές, νέες θέσεις εργασίας και γενικότερα καλύτερη ποιότητα ζωής για τους πολίτες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη **Γαλάζια Οικονομία**, με στόχο την ανάπτυξη ενός ισχυρού, βιώσιμου, ανθεκτικού και κλιματικά ουδέτερου μοντέλου, και δεδομένου του ρόλου του ως απαραίτητου και κρίσιμου τομέα για την επίτευξη των στόχων τόσο της Πράσινης Συμφωνίας όσο και του Σχεδίου Ανάκαμψης.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε δράσεις για την μείωση εκπομπών άνθρακα, με αναφορά σε δράσεις για την αλιεία, όπως η υιοθέτηση καθαρότερων κινητήρων και τεχνικών.

Επιπλέον, τονίζεται η σημασία της μείωσης των θαλάσσιων απορριμμάτων, και ειδικά σε ό,τι αφορά στην αλιεία, με τον ανασχεδιασμό των αλιευτικών εργαλείων στη βάση κυκλικού προτύπου ώστε να επαναχρησιμοποιούνται ή να ανακυκλώνονται μετά το πέρας της χρήσης τους, με την ενίσχυση του ρόλου των αλιέων στην ανάκτηση και συλλογή απολεσθέντων εργαλείων και απορριμμάτων, καθώς και με την κατάλληλη επεξεργασία των απορριμμάτων στους χώρους εκφόρτωσης.

Παράλληλα, σχεδιάζεται ένα νέο πλαίσιο για τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, ώστε να επιταχυνθεί και να διευκολυνθεί η μετάβαση προς ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων. Μεταξύ άλλων, θα περιλαμβάνει πρόταση για σύγχρονα, βιώσιμα πρότυπα εμπορίας για τα θαλασσινά, ώστε να παρέχονται συγκρίσιμες πληροφορίες στους καταναλωτές και τους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού σχετικά με την περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα

και το αποτύπωμα άνθρακα, και ειδική πρωτοβουλία για τα φύκη, προκειμένου να υποστηριχθεί η ανάπτυξη της σχετικής βιομηχανίας στην ΕΕ, και να διευκολυνθεί η αδειοδότηση των φυκών ως νέων τροφίμων.

Έμφαση δίνεται επίσης, στην ψηφιακή μετάβαση του ελέγχου της αλιείας και την επιβολή των αλιευτικών κανόνων μέσω της αναθεώρησης του συστήματος ελέγχου της αλιείας, καθώς και στη διαχείριση της αλιείας στη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα.

Βιοποικιλότητα

Η στρατηγική για τη **Βιοποικιλότητα** με ορίζοντα το 2030, θέτει ως στόχο την αποκατάσταση της φύσης στην ΕΕ, με τη βελτίωση και διεύρυνση των προστατευόμενων περιοχών, την αποκατάσταση χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και τη διατήρηση και βιώσιμη αξιοποίηση των θαλάσσιων πόρων. Η προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και η αποκατάστασή της, αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της θαλάσσιας οικονομικής δραστηριότητας. Στην κατεύθυνση αυτή, η Επιτροπή προκρίνει δράσεις ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων της αλιείας, όπως τα επιλεκτικότερα εργαλεία, και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση των αλιευτικών πόρων και την αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, με τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών.

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Η ΕΕ έχει επίσης δεσμευτεί πλήρως στην εφαρμογή του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης «ΣΒΑ14: «Διατήρηση και βιώσιμη χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης», της «**Ατζέντας 2030**» των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, και στο πλαίσιο αυτό, έχει αναλάβει τη δέσμευση να προωθήσει μια βιώσιμη γαλάζια οικονομία η οποία θα είναι συνεπής με τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, τη διατήρηση των βιολογικών πόρων και την επίτευξη μιας καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, καθώς και την απαγόρευση ορισμένων μορφών αλιευτικών επιδοτήσεων που συμβάλλουν στην πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα και την υπεραλίευση, την εξάλειψη των επιδοτήσεων που συμβάλλουν στην παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία (IUU) και την αποφυγή χορήγησης νέων επιδοτήσεων.

Διαχείριση των βιολογικών πόρων της Μεσογείου

Για τη διαχείριση των βιολογικών πόρων της Μεσογείου, η ΕΕ είναι μέλος του Περιφερειακού Οργανισμού Διαχείρισης Αλιείας **GFCM** (Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο). Οι συστάσεις της GFCM έχουν υιοθετηθεί από την Ελλάδα (χέλι, γαρίδες των βαθών υδάτων, κόκκινο κοράλλι κλπ.), αν και συνήθως τα εθνικά μέτρα και ρυθμίσεις είναι πιο αυστηρά. Δεδομένου ότι ο σχεδιασμός της GFCM για την επόμενη πενταετία περιλαμβάνει αρκετές αλλαγές στην αλιευτική διακυβέρνηση, σε συνδυασμό με την υιοθέτηση Πολυετών Σχεδίων Διαχείρισης για όλη τη Μεσόγειο, νέες διαδικασίες ελέγχου, επέκταση των περιοχών όπου η αλιεία είναι «περιορισμένη», αυξημένη προστασία ευαίσθητων ειδών, και μέτρηση της αλιευτικής ικανότητας, το Πρόγραμμα θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της GFCM.

Επιπλέον, η Ελλάδα έχει υπογράψει με άλλα ΚΜ της ΕΕ τη δήλωση **MedFish4Ever** για τη βιώσιμη αλιεία, και υποστηρίζει το σχέδιο δράσης της γαλλικής πρωτοβουλίας «Μεσόγειος, μία υποδειγματική θάλασσα έως το 2030» (Σεπτέμβριος 2021), με σκοπό την επίτευξη

βιώσιμης ανάπτυξης, στο οποίο τίθενται υψηλοί στόχοι αναγνωρίζοντας τη σημασία της διατήρησης της βιοποικιλότητας.

Λαμβάνεται επίσης υπόψη κατά το σχεδιασμό, η Οδηγία- πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (MSFD) και η εθνική στρατηγική, τα προγράμματα παρακολούθησης και τα προγράμματα μέτρων που απορρέουν από αυτήν. Επίσης, η Απόφαση της Επιτροπής για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων (GES), η Οδηγία (2000/60) που ορίζει το πλαίσιο κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και τα Σχέδια Διαχείρισης και Προγράμματα Μέτρων που απορρέουν από αυτήν, καθώς και η Σύμβαση της Βαρκελώνης για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου.

Συστατικά στοιχεία των ανωτέρω στρατηγικών που αφορούν στον τομέα της αλιείας, υδατοκαλλιέργειας και θάλασσας και θα χρηματοδοτηθούν από το ΠΑΛΥΘ, είναι οι δράσεις για το κλίμα, για την προώθηση της χρήσης καθαρής ενέργειας, τον περιορισμό της ρύπανσης, την αειφορική βιομηχανία (μέσω της Κυκλικής Οικονομίας), την έρευνα και ανάπτυξη και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Επίσης, το Πρόγραμμα, στο πλαίσιο της στρατηγικής **«από το αγρόκτημα στο πιάτο»**, θα χρηματοδοτήσει δράσεις που προωθούν την αειφορία στα αγροδιατροφικά συστήματα παραγωγής των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, την ιχνηλασιμότητα των προϊόντων, την υγεία των καταναλωτών κα. Υπό το πρίσμα όλων των ανωτέρω, το ΠΑΛΥΘ αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στην κύρια στρατηγική ανάπτυξης της ΕΕ που επιδιώκει τη μετάβαση από το σήμερα σε ένα αειφορικό αύριο.

Μακροπεριφερειακή Στρατηγική EUSAIR

Η Ελλάδα συμμετέχει στην μακροπεριφερειακή στρατηγική **EUSAIR** (Στρατηγική της ΕΕ για την μακροπεριφέρεια Αδριατικής-Ιονίου), στην οποία συμμετέχουν συνολικά δέκα χώρες. Η στρατηγική περιλαμβάνει τέσσερις Πυλώνες. Ο Πυλώνας 1 «Γαλάζια Ανάπτυξη» περιλαμβάνει τρεις (3) θεματικές ενότητες: α) γαλάζιες τεχνολογίες, β) αλιεία και υδατοκαλλιέργειες και γ) ναυτιλιακή και θαλάσσια διακυβέρνηση. Το ΕΤΘΑΥ αποτελεί μία από τις πηγές χρηματοδότησης που θα εξυπηρετήσουν τους στόχους τόσο του Πυλώνα 1 της Στρατηγικής όσο και δράσεις του Πυλώνα 3 «Ποιότητα Περιβάλλοντος» και του Πυλώνα 4 «Βιώσιμος Τουρισμός».

Το ΠΑΛΥΘ συνεισφέρει σε δράσεις που εμπίπτουν κυρίως στις τρεις (3) εμβληματικές προτεραιότητες του Πυλώνα 1 «Γαλάζια Ανάπτυξη» όπως εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της EUSAIR:

- Υιοθέτηση δεσμών τετραπλού έλικα στους τομείς της θαλάσσιας τεχνολογίας και της γαλάζιας βιοτεχνολογίας με στόχο την προώθηση της καινοτομίας, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και την προσαρμογή τους στη γαλάζια βιοοικονομία
- Προώθηση της βιωσιμότητας, της διαφοροποίησης και της ανταγωνιστικότητας στους κλάδους της αλιείας και των υδατοκαλλιέργειών μέσω ενεργειών στους τομείς της εκπαίδευσης, της έρευνας & ανάπτυξης, της διοίκησης, της τεχνολογίας και του μάρκετινγκ συμπεριλαμβανόμενης της προώθησης πρωτοβουλιών που αφορούν τα πρότυπα εμπορίας και την υγιεινή διατροφή

- Υποστήριξη των δράσεων ανάπτυξης δεξιοτήτων και αποτελεσματικός συντονισμός του σχεδιασμού δράσεων τοπικής ανάπτυξης με στόχο τη βελτίωση της θαλάσσιας και ναυτιλιακής διακυβέρνησης και των υπηρεσιών της γαλάζιας ανάπτυξης

Οι στόχοι της EUSAIR συμπίπτουν επίσης και με τους στόχους της **Blue Med Initiative**, πρωτοβουλίας που καλύπτει τη θαλάσσια λεκάνη της Μεσογείου και στην οποία συμμετέχουν 9 ΚΜ, ενώ συνδέεται με αντίστοιχες προτεραιότητες του Διακρατικού Προγράμματος ADRIION αλλά και των Προγραμμάτων EuroMed και Interreg NEXT Mediterranean Sea Basin

Στρατηγική για την Υδατοκαλλιέργεια

Η παραγωγή της ΕΕ αντιπροσωπεύει το 3% περίπου της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας. Για το 2019 (EUMOFA report 2021, 28KM), η παραγωγή προϊόντων συλλεκτικής αλιείας ήταν περίπου 4,82 εκατομμύρια τόνοι, ενώ η υδατοκαλλιέργεια προσέθεσε περίπου 1,36 εκατομμύρια τόνους, ενώ τα στοιχεία εμπορίας για το έτος 2020 (27KM) συνοψίζονται στα εξής: εξαγωγές περίπου 2,2 εκατομμυρίων τόνων αλιευτικών προϊόντων, αξίας περίπου 6,967 δις €, εισαγωγές 6,15 εκ. τόνοι, αξίας 24,21 δις € Η ΕΕ είναι παγκοσμίως ο μεγαλύτερος εισαγωγέας, με διαχρονικό έλλειμμα μεταξύ παραγωγής και ζήτησης, ενώ ο στόχος είναι η κατά το δυνατό μείωσή του, χωρίς ωστόσο να διαταράσσονται οι ισορροπίες στο οικοσύστημα.

Ο τομέας της υδατοκαλλιέργειας εξακολουθεί να απέχει σημαντικά από την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού του όσον αφορά την ανάπτυξή του και την κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης για πιο βιώσιμα θαλασσινά προϊόντα. Η Επιτροπή, μέσα από τις **Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές**, προκρίνει μια στρατηγική προσέγγιση για τη βιώσιμη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας, που θα ανοίξει τον δρόμο για την ανάκαμψη του τομέα υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ στον απόηχο της κρίσης λόγω COVID-19 και θα διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα του τομέα.

Παρότι η υδατοκαλλιέργεια στην ΕΕ, υπόκειται σε ορισμένες από τις πλέον αυστηρές κανονιστικές απαιτήσεις ποιότητας, υγείας και περιβάλλοντος, εξακολουθεί να έχει περιθώριο περαιτέρω βελτίωσης ως προς τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της και μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και των σχετικών με αυτήν στρατηγικών.

Οι βασικοί στόχοι που τίθενται είναι οι ακόλουθοι:

- οικοδόμηση ανθεκτικότητας και ανταγωνιστικότητας
- συμμετοχή στην πράσινη μετάβαση
- διασφάλιση της κοινωνικής αποδοχής και της ενημέρωσης του καταναλωτή
- ενίσχυση των γνώσεων και της καινοτομίας

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί μια σειρά από προκλήσεις, οι οποίες αφορούν:

1. Στον συντονισμένο χωροταξικό σχεδιασμό, ώστε να διασφαλίζεται η κατανομή του χώρου και των υδάτων μεταξύ των διαφόρων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, με παράλληλη διατήρηση των οικοσυστημάτων. Ο σχεδιασμός θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, όσο και των εσωτερικών υδάτων, καθώς και τη χερσαία υδατοκαλλιέργεια (με ανακυκλοφορία νερού), αλλά και την υπεράκτια.
2. Στο κανονιστικό και διοικητικό πλαίσιο με στόχο τη μείωση των διοικητικών βαρών και του απαιτούμενου χρόνου αδειοδότησης.
3. Στην αύξηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της υδατοκαλλιέργειας για την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς της και τη διασφάλιση της συμβολής της στους στόχους της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, μεταξύ άλλων, μέσω της σημαντικής αύξησης της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας έως το 2030.
4. Στην υγεία των εκτρεφόμενων οργανισμών, με στόχο την πρόληψη, τον έλεγχο και τη μείωση των νόσων που απειλούν την παραγωγικότητα και την καλή διαβίωση των ζώων, καθώς και σε ορισμένες περιπτώσεις τη δημόσια υγεία. Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική «**από το αγρόκτημα στο πιάτο**» θέτει επίσης συγκεκριμένους στόχους, για τη μείωση των πωλήσεων αντιμικροβιακών φαρμάκων κατά 50%.
5. Στην καλή διαβίωση των ζώων με έμφαση στην ανάπτυξη ορθών πρακτικών για την καλή διαβίωση των ιχθύων κατά την εκτροφή, τη μεταφορά και τη θανάτωση.
6. Στην προσαρμογή της υδατοκαλλιέργειας στην κλιματική αλλαγή για την αύξηση της ανθεκτικότητάς της, και τη συμβολή στο μετριασμό της με μείωση των εκπομπών, της ενεργειακής κατανάλωσης και γενικότερα κάθε αρνητικού αντικτύπου.
7. Στις οργανώσεις παραγωγών για την βελτίωση της διαπραγματευτικής θέσης των παραγωγών, τα οφέλη από κοινές υπηρεσίες, καθώς και την αυτορρύθμιση του κλάδου, και διακλαδικές οργανώσεις για την ένταξη των παραγωγών στην αλυσίδα αξίας.
8. Στον έλεγχο των προϊόντων σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού, που συμβάλει στη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της κερδοφορίας της υδατοκαλλιέργειας
9. Στη διαφοροποίηση στα είδη και τις μορφές καλλιέργειας, και την προσθήκη αξίας στα προϊόντα μέσα από τη μεταποίηση και τη συσκευασία.
10. Στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας του κλάδου μέσω της ενίσχυσης ενός ολοκληρωμένου επιχειρηματικού σχεδιασμού στο νέο περιβάλλον που δημιουργείται στην αγορά, όπως προώθηση μεταποίησης προϊόντων, ηλεκτρονικές πωλήσεις, δράσεις που συμβάλουν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών άνθρακα που προέρχονται από την παραγωγή, τις μεταφορές και τη μεταποίηση κλπ.
11. Τέλος, ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η διασφάλιση της κοινωνικής αποδοχής και της ενημέρωσης του καταναλωτή, μέσω της επικοινωνιακής προβολής της υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ, της ενσωμάτωσης της υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ στις τοπικές κοινότητες και τη συλλογή και παρακολούθηση δεδομένων.

ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Στο σχεδιασμό του ΠΑΛΥΘ εντάσσονται και οι εθνικές στρατηγικές και σχέδια που αναπτύσσονται σε εφαρμογή της ΚΑΛΠ και στοχεύουν στα ειδικά θέματα της χώρας. Λαμβάνονται υπόψη επίσης και άλλες στρατηγικές εθνικής και τοπικής εμβέλειας (χωρικές και ΤΑΠΤΟΚ), όπως η ανασυγκρότηση της Β. Εύβοιας, που αφορούν σε θεματικές που καλύπτει το Πρόγραμμα.

Υδατοκαλλιέργειες

Η Ελλάδα εκπονεί και εφαρμόζει **Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάπτυξη των Υδατοκαλλιεργειών 2021-2027** (ΠΕΣΣΑΥ). Ως Στρατηγικός Στόχος της χώρας ορίζεται, η βιώσιμη (περιβαλλοντικά και οικονομικά) και κοινωνικά υπεύθυνη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Η επίτευξη του στρατηγικού στόχου αυτού θα πραγματοποιηθεί, με την υλοποίηση ειδικών στόχων και δράσεων, για το χωροταξικό σχεδιασμό, το περιβάλλον και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την υγεία και ευζωία των εκτρεφόμενων ζώων, τις ιχθυοτροφές, τις οργανώσεις παραγωγών, την έρευνα και καινοτομία, τη διαφοροποίηση των ειδών.

Η επίτευξη του Στόχου θα έχει ποσοτικά αποτελέσματα, με την αύξηση της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, αλλά κύρια με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας αυτών, τα οποία ορίζονται σε μέση αύξηση του όγκου παραγωγής 3% ετησίως (έως το 2025), και 5% ετησίως (έως το 2030).

Παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας

Η παράκτια αλιεία αποτελεί το κύριο τμήμα του ελληνικού στόλου από άποψη αριθμού σκαφών και αλιέων, παρουσιάζει ιδιαίτερη γεωγραφική διαφοροποίηση, διεξάγεται από σκάφη μικρού μεγέθους και είναι στενά συνδεδεμένη με την παράκτια ζώνη. Είναι άρρηκτα δεμένη με τις τοπικές κοινότητες, αντικατοπτρίζει τις παραδόσεις και τις αξίες τους, παρουσιάζει μεγάλη ετερογένεια και εποχικότητα στην ποσότητα και στη σύνθεση των αλιευμάτων, ασκείται από πολλούς τύπους αλιευτικών εργαλείων και στοχεύει στην αλιεία πολλών ειδών. Η ιδιαίτερη σημασία της παράκτιας αλιείας στην Ελλάδα αντικατοπτρίζεται και στο Πρόγραμμα, με ειδικό πλαίσιο δράσεων.

Έλεγχος και Επιτήρηση

Με την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής (29.11.2018), θεσπίστηκε «**Σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των ελλείψεων του ελληνικού συστήματος ελέγχου της αλιείας**» (Action Plan), το οποίο υλοποιείται ήδη από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, βάσει προκαθορισμένου χρονοδιαγράμματος, σε συνεργασία με την Επιτροπή. Το Σχέδιο Δράσης εντόπισε διάφορες ελλείψεις και έθεσε επιχειρησιακούς στόχους για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ΚΑΛΠ:

- τη διασφάλιση της υποβολής των στοιχείων της αλιευτικής δραστηριότητας των σκαφών που ανήκουν στις κατηγορίες μήκους <10 μ., και 10-12 μ.

- τη διασφάλιση της αξιόπιστης ζύγισης των αλιευτικών προϊόντων, της υποβολής των δηλώσεων εκφόρτωσης/ανάληψης/πρώτης πώλησης, της εγγραφής των πρώτων αγοραστών στο Μητρώο.
- τη χρήση συστημάτων πληροφορικής και σύγχρονης τεχνολογίας για την πληρότητα και την αξιοπιστία των δεδομένων της αλιευτικής δραστηριότητας των σκαφών, των επιθεωρήσεων, του συστήματος μορίων, την ανταλλαγή των δεδομένων με άλλα ΚΜ και την αξιοποίησή τους σε πραγματικό χρόνο
- τον εκσυγχρονισμό της δομής και οργάνωσης των ελεγκτικών υπηρεσιών, την προσθήκη των υπηρεσιών αλιείας στην διενέργεια των ελέγχων, τη χρήση μέσων ελέγχου, την ενημέρωση και εκπαίδευση των επιθεωρητών.

Αναμένεται ότι με την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων ενεργειών του Σχεδίου Δράσης, το σύστημα ελέγχου θα βελτιωθεί αισθητά.

Ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στον νησιωτικό χώρο

Ο νόμος 4770 (ΦΕΚ Α15/29-1-2021) εισάγει για πρώτη φορά το πλαίσιο για τον σχεδιασμό και την εξειδίκευση των κατευθύνσεων της εθνικής στρατηγικής για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στον νησιωτικό χώρο. Στοχεύει στον προσδιορισμό των βιώσιμων αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων χρηματοδότησης που συνδέονται με τη θαλάσσια οικονομία και τη νησιωτικότητα, καθώς και τον συντονισμό κρίσιμων δημοσίων πολιτικών που συνδέονται με τον θαλάσσιο χώρο, υπό το πρίσμα της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης σύμφωνα με την κείμενη εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ («Ατζέντα 2030»).

Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο NATURA 2000 στην Ελλάδα

Στο σχεδιασμό του ΠΑΛΥΘ λαμβάνονται επίσης υπόψη οι δράσεις που αφορούν στον τομέα της αλιείας και των υδρόβιων οικοσυστημάτων NATURA 2000, όπως περιγράφονται στο εξειδικευμένο πλαίσιο δράσεων.

Ο ΤΟΜΕΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Μεγέθη του τομέα

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από έναν μεγάλο αριθμό αλιευτικών σκαφών (12.265 σκάφη στις 31.12.2021) που όμως έχουν μικρή χωρητικότητα και ισχύ μηχανών (62.561,19 GT, και 361.175,93 KW), κι αλιεύουν παράκτια αποθέματα κατά μήκος της εκτεταμένης ακτογραμμής της ηπειρωτικής χώρας, και των πολυάριθμων νησιών. Παρά τη σημαντική μείωση του στόλου από το 2003 έως σήμερα, η Ελλάδα εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των ΚΜ της ΕΕ σε αριθμό σκαφών, είναι 7η στη χωρητικότητα και 5η στην ισχύ του στόλου. Παρά το πολυπληθές του αλιευτικού στόλου, η Ελλάδα συνεισφέρει μόλις στο 1,4% των αλιευμάτων σε επίπεδο ΕΕ.

Το μεγαλύτερο τμήμα του αλιευτικού στόλου (96,16%) αποτελείται από σκάφη που αλιεύουν με στατικά εργαλεία στην παράκτια ζώνη και η αλιεία είναι πολύ-ειδική και πολυσυλλεκτική. Εκ των αλιευτικών σκαφών, μόλις το 2,01% (247 σκάφη) φέρουν πρώτο αλιευτικό εργαλείο τράτα βυθού με πόρτες (μηχανότρατα, ΟΤΒ) και στοχεύουν σε βενθικά είδη (κουτσομούρες, μπαρμπούνια, μπακαλιάρους και καρκινοειδή), ενώ το 1,83% (224 σκάφη) φέρουν ως πρώτο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι (PS) και στοχεύουν πελαγικά είδη, κυρίως γαύρο και σαρδέλα.

Ο ελληνικός στόλος το 2020 περιλαμβάνει 13.554 επιχειρήσεις εκ των οποίων το συντριπτικό ποσοστό (περίπου 91%) κατέχει ένα μόνο σκάφος. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει επίσης ότι ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων παρουσιάζει πτωτική πορεία τα τελευταία χρόνια (μείωση 32% σε σχέση με το 2012). Αξίζει ακόμη να σημειωθεί, ότι με βάση τα στοιχεία του Πίνακα Α.1.α.3 συνεχίζει να παρουσιάζεται υποαπασχόληση στον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, αφού ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων απέχει αρκετά από τα Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (σε ένα εργαζόμενο αντιστοιχούν 0,77 ΙΠΑ)

Για το 2017 η Ελλάδα ήταν 4η στην ΕΕ στην παραγωγή υδατοκαλλιέργειας και 15η στην παραγωγή συλλεκτικής αλιείας (στοιχεία EUROSTAT). Σε επίπεδο χώρας για το 2019, η αλιευτική παραγωγή από τη θάλασσα συλλεκτική αλιεία ήταν 81,9 χιλιάδες τόνοι και η αξία τους ήταν 273,4 εκατ €. Η συνολική παραγωγή της υδατοκαλλιέργειας ήταν 128,7 χιλιάδες τόνοι, με αξία 508,3 εκατ €. Αναλυτικότερα η παραγωγή της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας ήταν 102 χιλιάδες τόνοι, αξίας 486,5 εκατ €, η παραγωγή της οστρακοκαλλιέργειας ήταν 23,6 χιλιάδες τόνοι, που αντιστοιχεί σε αξία 9,5 εκατ €, ενώ για τα εσωτερικά ύδατα η παραγωγή της πέστροφας (κυριότερο είδος) ήταν 1,9 χιλιάδες τόνοι, που αντιστοιχεί σε αξία 6,3 εκατ €. Για το 2018 οι εισαγωγές προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας αντιστοιχούσαν σε 672 εκατομμύρια € ή 228 χιλιάδες τόνους, ενώ οι εξαγωγές σε 697 εκατομμύρια € ή 147 χιλιάδες τόνους. Επομένως, η Ελλάδα παρουσιάζει έλλειμμα στην παραγωγή, ενώ το οικονομικό ισοζύγιο είναι θετικό.

Επενδυτικές ανάγκες του τομέα

Οι επιχειρήσεις του τομέα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας παρουσιάζουν ανάγκες που αφορούν τόσο στη γενική κατάσταση των ελληνικών επιχειρήσεων εν γένει, όσο και στα ειδικά χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου κλάδου.

Η δυσκολία πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης (χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης, κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής σε επενδυτικά σχέδια, εγγυήσεις, κλπ.) αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα των ελληνικών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων. Η αδυναμία χρηματοδότησης αμβλύνει τη δυναμική των επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό του στόλου και των υποδομών υδατοκαλλιέργειας και μεταποίησης. Η «εξωτερική» χρηματοδότηση, μέσα από τα διάφορα Ταμεία και άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, συμβάλλει ενεργά στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Συνεισφέροντας στην ανθεκτικότητα του τομέα, το ΠΑΛΥΘ προτίθεται να χρησιμοποιήσει χρηματοδοτικά εργαλεία προς ενίσχυση των επιχειρήσεων, η χρήση των οποίων θα εξεταστεί στη βάση των αποτελεσμάτων σχετικής, εκ των προτέρων αξιολόγησης, που εκπονείται κεντρικά.

Οι ειδικές επενδυτικές ανάγκες για τη συλλεκτική **αλιεία** είναι πολλές, και συνδέονται σε μεγάλο βαθμό και με τις υποχρεώσεις τις χώρας. Ο εκσυγχρονισμός των σκαφών, η αντικατάσταση των κινητήρων, η αντικατάσταση των αλιευτικών εργαλείων, η εγκατάσταση

μέσων ελέγχου, αποτελούν τις βασικότερες εξ αυτών. Ανάγκες εντοπίζονται επίσης σε επίπεδο υποδομών, (τόποι εκφόρτωσης, λιμάνια, αλιευτικά καταφύγια κλπ), προκειμένου να διευκολύνεται και να υποστηρίζεται η αλιευτική εργασία. Στόχο αποτελεί, επίσης, η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και η μείωση των ρύπων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Σε ό,τι αφορά την **υδατοκαλλιέργεια**, οι επενδυτικές ανάγκες για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις αφορούν κυρίως στην αύξηση της παραγωγικότητας, στην βελτίωση/ανανέωση του εξοπλισμού, στον εκσυγχρονισμό των κτιρίων, στην περιβαλλοντική αναβάθμιση και στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Για την επίτευξη του στόχου αύξησης παραγωγής του πολυετούς εθνικού σχεδίου ανάπτυξης, θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις σε νέες μονάδες. Ταυτόχρονα, απαιτούνται επενδύσεις στην διαφοροποίηση και προώθηση των προϊόντων για τη διεύρυνση της αγοράς, και την αντιμετώπιση του διεθνούς ανταγωνισμού. Αντίστοιχες ανάγκες παρουσιάζουν και οι μεταποιητικές επιχειρήσεις ενώ για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας απαιτείται η βελτίωση της διάρθρωσης του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας καθώς και η βελτίωση της προώθησης της εθνικής παραγωγής.

Προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο διοικητικός τομέας

Η μεγαλύτερη πρόκληση την οποία καλείται να αντιμετωπίσει ο διοικητικός τομέας είναι η ολοκλήρωση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και η έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων για τις Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ). Απαραίτητη κρίνεται, επίσης, η επικαιροποίηση των ρυθμίσεων σχετικά με τις εγκρίσεις και τις διαδικασίες αδειοδότησης μονάδων υδατοκαλλιέργειας, οι οποίες είναι χρονοβόρες και αποθαρρύνουν τις επενδύσεις. Παρά τις βελτιώσεις που επήλθαν με τον Νόμο 4711/2020 εκτιμάται ότι υπάρχουν ακόμη σημαντικά περιθώρια απλούστευσης (κυρίως της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και της ειδικής αξιολόγησης των περιοχών του δικτύου NATURA 2000) στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις απαιτήσεις της ΕΕ και της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τις περιοχές NATURA 2000. Η βελτίωση της συνεργασίας του διοικητικού τομέα της αλιείας με τον διοικητικό τομέα περιβάλλοντος για τη χωροταξία των μονάδων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και με τις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για τη λειτουργία τους, αποτελεί κρίσιμης σημασίας προϋπόθεση για την επίτευξη των εθνικών στόχων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας.

Στον τομέα της συλλεκτικής αλιείας και ειδικότερα σε ό,τι αφορά στην αδειοδότηση των αλιευτικών σκαφών, εκτιμάται ότι υφίστανται περιθώρια για την περαιτέρω μείωση των διοικητικών βαρών, κυρίως μέσω της απλούστευσης και της ψηφιοποίησης των απαιτούμενων διαδικασιών με την αξιοποίηση της βάσης δεδομένων του ΟΣΠΑ. Κρίσιμης σημασίας είναι και η στενή συνεργασία του διοικητικού τομέα της αλιείας με το Λιμενικό Σώμα για τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για τον έλεγχο και την επιτήρηση.

Σημαντική παράμετρο για όλα τα παραπάνω αποτελεί η υποστελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών, που δυσχεραίνει περαιτέρω τις ήδη πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες.

Ωστόσο, ο διοικητικός τομέας θα επωφεληθεί της αποκτηθείσας γνώσης και των εμπειριών της ΠΠ 2014-2020 ειδικότερα όσον αφορά στην υλοποίηση των Στρατηγικών Τοπικής

Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD) με την επέκταση της χρήσης των «Επιλογών απλοποιημένου κόστους» (SCOs) καθώς και με τον ορισμό των Ομάδων Τοπικής Δράσης (FLAGS) ως ενδιάμεσων φορέων υλοποίησης του Προγράμματος.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στρατηγική στόχευση

Στη βάση των ανωτέρω, καθώς και του λεπτομερούς πλαισίου αναγκών όπως προκύπτει από την ανάλυση SWOT του τομέα, και λαμβάνοντας υπόψη τις στρατηγικές της ΕΕ, όπως εξειδικεύονται και με τις επιμέρους Εθνικές Στρατηγικές, προκύπτουν και οι βασικοί στόχοι για το Πρόγραμμα Αλιείας Υδατοκαλλιέργειας και Θάλασσας 2021-2027.

Οι στόχοι παρατίθενται σε αντιστοιχία με τις τέσσερις Προτεραιότητες του ΕΤΘΑΥ, ενώ εξειδικεύονται περαιτέρω στο πλαίσιο της αποτύπωσης των Ειδικών Στόχων. Στο Παράρτημα παρατίθεται η συμβολή των στρατηγικών στόχων στην επίτευξη ευρύτερων στρατηγικών.

Προτεραιότητα 1

- Εκσυγχρονισμός του αλιευτικού στόλου, επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων και βελτίωση της ποιότητας των αλιευτικών προϊόντων
- Ενίσχυση της βιωσιμότητας της ΜΠΑ, στήριξη του τομέα της παραδοσιακής αλιείας, ενίσχυση της διαδικασίας διαδοχής και εισόδου νέων αλιέων στον κλάδο και υποστήριξη της διαφοροποίησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων
- Εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη των υποδομών για την υποστήριξη της αλιείας, την τήρηση των υποχρεώσεων εκφόρτωσης και τη διαχείριση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων και θαλάσσιων απορριμμάτων
- Ανάπτυξη καινοτομίας για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της αλιείας και παροχή στήριξης για την ενίσχυση της τεχνολογικής ανάπτυξης στην αλιεία
- Προστασία, αποκατάσταση και αποτελεσματική διαχείριση θαλάσσιων οικοσυστημάτων
- Διασφάλιση της επάρκειας των αποθεμάτων και της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης αλίευσης
- Βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων που βασίζονται στη γνώση
- Αύξηση της αποτελεσματικότητας του ελέγχου και της επιτήρησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων

Προτεραιότητα 2

- Αύξηση της παραγωγικότητας για την ανάπτυξη ενός ανθεκτικού και βιώσιμου κλάδου υδατοκαλλιέργειας και τον επαρκή εφοδιασμό της αγοράς
- Μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου των δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας
- Αύξηση της αποδοχής των προϊόντων των υδατοκαλλιεργειών και διεύρυνση της αγοράς-Εισαγωγή νέων προτύπων εμπορίας
- Ενίσχυση της καινοτομίας για την ενίσχυση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων υδατοκαλλιέργειας
- Ενίσχυση της μεταποίησης ιδίως μέσα από την εισαγωγή καινοτομίας προϊόντος και καινοτομίας διαδικασιών επεξεργασίας (προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας)
- Εφαρμογή πλήρους χωροταξικού σχεδιασμού στην υδατοκαλλιέργεια

Προτεραιότητα 3

- Αύξηση της ανθεκτικότητας και ενίσχυση της τοπικής οικονομίας στοχευμένων περιοχών με γνώμονα τη γαλάζια ανάπτυξη και την ανάπτυξη μηχανισμών διακυβέρνησης σε τοπικό επίπεδο
- Προώθηση του καινοτόμου και έξυπνου μετασχηματισμού του τοπικού παραγωγικού συστήματος με την ενίσχυση και διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγής στη βάση της έξυπνης εξειδίκευσης
- Ενδυνάμωση της νησιωτικής και παράκτιας επιχειρηματικότητας και των τοπικών συνεργατικών σχημάτων
- Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών που αντιμετωπίζουν κοινωνικές ανάγκες, προωθούν την ένταξη και ωφελούν την τοπική κοινωνία ενισχύοντας την ικανότητά της να δρα

Προτεραιότητα 4

- Ενίσχυση της λειτουργίας του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για την επιτήρηση του θαλάσσιου τομέα της ΕΕ (CISE)
- Ενίσχυση της συλλογής, της προσβασιμότητας και του διαμοιρασμού δεδομένων στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής
- Ενίσχυση των υπηρεσιών επιφορτισμένων με τα καθήκοντα Ακτοφυλακής

Συνοψίζοντας, το **Όραμα του Προγράμματος** θα μπορούσε να αποτυπωθεί ως:

«Μετάβαση σε μια ανθεκτική, ανταγωνιστική και περιβαλλοντικά φιλική αλιεία και υδατοκαλλιέργεια, αρμονικά ενταγμένων στο πλαίσιο της κυκλικής και ενεργειακά

αποδοτικής οικονομίας, με έμφαση στη γνώση, την καινοτομία και την αξιοποίηση της τεχνολογικής ανάπτυξης, και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών ώστε να επωφελούνται από τις ευκαιρίες που προσφέρει η βιώσιμη γαλάζια οικονομία».

Καινοτομία

Για την επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, των Διεθνών Δεσμεύσεων, των Στόχων Πολιτικής της νέας προγραμματικής περιόδου και των Στρατηγικών της ΕΕ, το ΠΑΛΥΘ θα αξιοποιήσει και θα ενισχύσει την καινοτομία ως εργαλείο, χρηματοδοτώντας δράσεις ανάπτυξης καινοτομίας, πιλοτικών εφαρμογών καθώς και εισαγωγής της καινοτομίας στην παραγωγή με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής απόδοσης των δραστηριοτήτων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και τη μείωση των επιπτώσεων τους στο θαλάσσιο περιβάλλον, ιδίως μέσω της προώθησης της οικολογικής καινοτομίας, πιο επιλεκτικών εργαλείων αλιείας και εξοπλισμού, καθώς και μέτρων που αποσκοπούν στην προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Συμπληρωματικότητα

Στο πλαίσιο του ΣΠ 2 Μια πιο πράσινη Ευρώπη, το Πρόγραμμα εμφανίζει συμπληρωματικότητα με το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, συμβάλλοντας στην θαλάσσια και παράκτια βιοποικιλότητα με στόχο την προστασία και την αποκατάσταση υδρόβιων οικοσυστημάτων, με δράσεις βιώσιμης αλιείας και δράσεις υδατοκαλλιέργειας, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας με στόχο το μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής καθώς και με δράσεις για διασφάλιση ασφαλών, προστατευμένων, καθαρών θαλασσών που υπόκεινται σε βιώσιμη διαχείριση.

Στο πλαίσιο του ΣΠ4 Μια πιο κοινωνική Ευρώπη, το Πρόγραμμα εμφανίζει συμπληρωματικότητα με το ΕΚΤ. Το ΠΑΛΥΘ υποστηρίζει δράσεις ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και βελτίωσης συνθηκών εργασίας σε τομείς ΚΑΛΠ και Γαλάζιας Ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο του ΣΠ5 Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, το Πρόγραμμα εμφανίζει συμπληρωματικότητα με το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΕΓΤΑΑ. Το ΠΑΛΥΘ υποστηρίζει την εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε αλιευτικές περιοχές στο πλαίσιο εφαρμογής Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης.

Ταυτόχρονα:

- Με το πρόγραμμα «Ελλάδα 2.0», η Ελλάδα θα λάβει χρηματοδότηση περίπου 32 δις € από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ο καταμερισμός των πόρων προβλέπει τη διάθεση του 37,5% της χρηματοδότησης για επενδύσεις στην πράσινη ανάπτυξη και του 23% για επενδύσεις στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Στο Πρόγραμμα περιλαμβάνονται δράσεις στον τομέα των υδατοκαλλιεργειών, και αναμένεται επίσης να χρηματοδοτηθούν πολλά επενδυτικά σχέδια που θα αφορούν τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ πρωτογενούς τομέα και μεταποίησης, ενώ θα δοθεί έμφαση και στον εξωστρεφή προσανατολισμό των επιχειρήσεων. Προκειμένου να μεγιστοποιηθούν οι συνέργειες και να διασφαλιστεί ο έγκαιρος σχεδιασμός των προτεραιοτήτων του Προγράμματος που έχουν συμπληρωματικότητα με σχετικές συνιστώσες/μέτρα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), η Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής και Σχεδιασμού στο Υπουργείο

Ανάπτυξης και Επενδύσεων θα εκπονεί σε ετήσια βάση ή και νωρίτερα εφόσον κρίνεται απαραίτητο, Έκθεση εντοπισμού των συμπληρωματικότητων μεταξύ του ΤΑΑ και του παρόντος Προγράμματος. Η Έκθεση θα δίνει τη δυνατότητα στη ΔΑ του Προγράμματος να βελτιώσει τον σχεδιασμό του προγραμματισμού εργασιών λαμβάνοντας υπόψη τα έργα και τα αποτελέσματα του ΤΑΑ, εστιάζοντας στην ανάπτυξη αντίστοιχης σειράς συμπληρωματικών ενεργειών στο Πρόγραμμα. Στόχος είναι οι συμπληρωματικότητες να αφορούν σωστά σχεδιασμένες και χωρίς επικαλύψεις παράλληλες δράσεις ή διαδοχικές ενέργειες που εξυπηρετούν τη στοχοθεσία του Προγράμματος. Η έκθεση θα κοινοποιείται και θα παρουσιάζεται στις συνεδριάσεις της ετήσιας αναθεώρησης και στις επιτροπές παρακολούθησης, διασφαλίζοντας ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη ενημερώνονται.

- Επιπλέον, σημαντικός αριθμός επενδύσεων κυρίως στον τομέα της μεταποίησης προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας χρηματοδοτείται ή έχει χρηματοδοτηθεί στο παρελθόν μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου 4399/2016. Μέσα στο 2022 θα ενεργοποιηθεί ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος που θα περιλαμβάνει ένα πακέτο ρυθμίσεων απλοποίησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας και περισσότερα κίνητρα σε ό,τι αφορά στις ενισχύσεις και τις φοροαπαλλαγές.

- Συμπληρωματικότητα δύναται να υπάρχει επίσης με προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης από την ΕΕ τα οποία αφορούν σε δράσεις προώθησης της έρευνας, της καινοτομίας και της τεχνολογικής ανάπτυξης (Horizon Europe, Digital Europe Programme), δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος και μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (LIFE), καθώς ο προσανατολισμός τους είναι συμβατός με τις δράσεις του ΕΤΘΑΥ και του ΠΑΛΥΘ 2021-2027. Τα Προγράμματα του Interreg αναμένεται να χρηματοδοτήσουν δράσεις στον τομέα της Γαλάζιας Οικονομίας εξυπηρετώντας τόσο τις προτεραιότητες του ΕΤΘΑΥ όσο και τους στόχους της EUSAIR (Στρατηγική της ΕΕ για την μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου) και ειδικότερα των εμβληματικών έργων (Flagships) όπως έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό της Συμβούλιο.

- Επίσης, θα εξεταστεί η πιθανή συμπληρωματικότητα και ανάπτυξη συνέργειας με δράσεις άλλων ταμείων που αφορούν στα GRECO Islands.

- Όσον αφορά την Έξυπνη Εξειδίκευση, έχει δημοσιευτεί με την υπ' αριθ. 66021/29.6.2022 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 3359/Β'/30.6.2022) η Εθνική Στρατηγική της χώρας. Το Πρόγραμμα θα συνεισφέρει στη Στρατηγική αυτή με δράσεις που θα αφορούν στην αγροδιατροφική αλυσίδα, τις ψηφιακές τεχνολογίες, την εφοδιαστική αλυσίδα, την αειφόρο ενέργεια, το περιβάλλον και την κυκλική οικονομία. Στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση, η Γαλάζια Οικονομία αντιμετωπίζεται ως μία διαθεματική προτεραιότητα με τον καθένα από τους 8 τομείς προτεραιότητας να μπορεί δυναμικά να συμβάλει σε παρεμβάσεις Γαλάζιας Οικονομίας.

- Το ΠΑΛΥΘ θα χρηματοδοτήσει έργα για την προστασία και αποκατάσταση οικοσυστημάτων λιμνοθαλασσών, στο πλαίσιο βιώσιμων αλιευτικών δραστηριοτήτων. Εφόσον προκύψει ανάγκη, θα χρηματοδοτηθούν και έργα στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης για το χέλι. Όσον αφορά το 3ο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), αυτό βρίσκεται υπό εκπόνηση, όμως με βάση τα ισχύοντα εγκεκριμένα ΣΔΛΑΠ, το ΕΤΘΑΥ, μέσω των δράσεών του, συμβάλλει συμπληρωματικά στους στόχους των ΣΔΛΑΠ, γιατί συνεισφέρει στους στόχους της Θαλάσσιας Στρατηγικής. Επιπλέον, εκτός του ΕΤΘΑΥ, συνέργειες με τις δράσεις

των ΣΔΛΑΠ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ εκτιμάται ότι παρουσιάζουν κυρίως τα Τομεακά Προγράμματα ΠΕΚΑ, ΠΔΑΜ, Πολιτική Προστασία και τα 13 ΠΕΠ.

- Τέλος, το ΠΑΛΥΘ θα συμβάλλει με τις δράσεις του, στο πλαίσιο των επιμέρους ειδικών στόχων του προγράμματος, στην αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών των πρόσφατων καταστροφικών πυρκαγιών στη Βόρεια Εύβοια, λειτουργώντας συμπληρωματικά και σε συνέργεια με το Στρατηγικό Σχέδιο/ΟΧΕ «Ανασυγκρότηση της Βόρειας Εύβοιας» που σχεδιάζεται για την πληγείσα χωρική ενότητα

Διοικητική Ικανότητα

Σε συνεργασία με την ΕΑΣ, η απλοποίηση των διοικητικών ενεργειών θα στηριχθεί στην χρήση απλοποιημένου κόστους με τη διαδικασία των άρθρων 53-56, την πλήρη ηλεκτρονική διαχείριση μέσω ΟΠΣ, τη διασύνδεση με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου και στην επέκταση της διεπαφής του για τη μείωση των εγγράφων που διαβιβάζονται από τους δικαιούχους.

Επιπλέον, σε συνεργασία με τις Εθνικές Αρχές, οι διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων θα υποστηριχθούν από δράσεις όπως η εκπαίδευση δημόσιων φορέων δικαιούχων του ΕΣΠΑ και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για την καλύτερη αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης και την περαιτέρω προώθηση της καινοτομίας σε δημόσιες συμβάσεις.

Κατά την υλοποίηση του Προγράμματος, η ΕΥΔ θα συμπεριλαμβάνει στις προσκλήσεις της, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, την εκάστοτε εν ισχύ Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις και θα ενθαρρύνει τους Δικαιούχους να χρησιμοποιούν κατά τον σχεδιασμό των έργων τους κριτήρια σχετικά με την ποιότητα και το κόστος κύκλου ζωής, όπου είναι εφικτό.

Οριζόντιες Αρχές του Προγράμματος

Η διασφάλιση της ισότητας ευκαιριών, της ένταξης και της καταπολέμησης κάθε μορφής διακρίσεων καθώς και η διασφάλιση της προσβασιμότητας στα ΑμεΑ διατρέχει οριζόντια το Πρόγραμμα, σύμφωνα με το άρθρο 9 «Οριζόντιες αρχές» του ΚΚΔ.

Το πεδίο εφαρμογής και οι προϋποθέσεις του κανονισμού ΕΤΘΑΥ διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (DNSH). Το Ταμείο αποσκοπεί στην προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ, και περιλαμβάνει ακριβείς όρους και κατάλογο μη επιλέξιμων ενεργειών για την πρόληψη επιβλαβών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, η Επιτροπή διασφαλίζει, μέσω της αξιολόγησης των προγραμμάτων βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 8 παράγραφος 5 του ΕΤΘΑΥ, ότι τα είδη δράσεων που περιγράφονται στα προγράμματα συνάδουν, κατά περίπτωση, με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού για την ταξινόμηση. Επιπλέον, θα διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ανοικτά δεδομένα και θα τηρείται η οδηγία Open Data Directive (Directive (EU)2019/1024).

Τέλος, το Πρόγραμμα δύναται να υποστηρίξει επενδύσεις που συνδυάζουν τις αρχές της πρωτοβουλίας New European Bauhaus με σκοπό την εξεύρεση χωρίς αποκλεισμούς βιώσιμων λύσεων για τις κλιματικές προκλήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

2.1 Προτεραιότητες εκτός της Τεχνικής Βοήθειας

2.1.1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 1.1

Ο συγκεκριμένος Ειδικός Στόχος συνδέεται με ένα ευρύ αλλά και συνεκτικό πλέγμα δράσεων για να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της επιδιωκόμενης ανάπτυξης του τομέα της αλιείας. Στόχος είναι ο εκσυγχρονισμός του αλιευτικού στόλου αλλά και των υποδομών που εξυπηρετούν την αλιεία, συνδυαστικά με δράσεις για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος, τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, την απεξάρτηση από τον άνθρακα, την ανακύκλωση υλικών, την προσαρμογή των τόπων εκφόρτωσης στις απαιτήσεις της Κ.Α.Π. (υποχρέωση εκφόρτωσης), την ψηφιοποίηση των ηλεκτρονικών υποδομών των ιχθυοσκαλών, την εισαγωγή καινοτομίας και αποτελεσμάτων έρευνας στην παραγωγική διαδικασία, την ανάπτυξη των ικανοτήτων και των γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού και την ενθάρρυνση συνεργασιών. Όλες οι δράσεις θα εξυπηρετήσουν και θα υποστηρίξουν ιδιαιτέρως τα σκάφη της μικρής παράκτιας αλιείας, η οποία αποτελεί το συντριπτικά μεγαλύτερο τμήμα του αλιευτικού στόλου της Ελλάδας. Σε συνδυασμό με δράσεις που αφορούν τον έλεγχο της αλιείας (Ειδικός Στόχος 1.4) και δράσεις που θα υλοποιηθούν για τους ίδιους τους αλιείς και θα αφορούν τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων και την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (Ειδικός Στόχος 1.6), στο σύνολό τους θα έχουν - είτε πιο άμεσα είτε μακροπρόθεσμα - συλλογικό όφελος, δεδομένου ότι θα εξυπηρετήσουν όχι μόνο τους αλιείς, τους εμπόρους και λοιπούς εμπλεκόμενους, αλλά και τις εποπτεύουσες αρχές καθώς και την τοπική κοινωνία, με την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη διατήρηση του οικονομικού και κοινωνικού ιστού. Στο πλαίσιο της υποστήριξης της δράσης για την εφαρμογή της υποχρέωσης εκφόρτωσης, υπάρχει η ανάγκη να αυξηθεί η επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων, να εφαρμοστούν νέες μέθοδοι αλιείας, να μειωθεί η αλιευτική ικανότητα ή να εφαρμοστεί οποιοδήποτε άλλο είδος τεχνικών μέτρων. Στη βάση στοχευμένων μελετών που πραγματοποιούνται ή θα πραγματοποιηθούν αυτήν την περίοδο, θα υλοποιηθούν στοχευμένες επενδύσεις σε πιο επιλεκτικά εργαλεία. Οι επενδύσεις σε πιο επιλεκτικό εξοπλισμό μπορούν επίσης να συμβάλουν στην ενεργειακή απόδοση και στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα.

Οι εν λόγω δράσεις θα εξυπηρετήσουν τους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, τις δράσεις του GFCM και ειδικότερα τους Στόχους της Στρατηγικής GFCM 2030 και θα συμβάλουν στην Καλή Περιβαλλοντική Κατάσταση και στην επίτευξη των στόχων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα. Επίσης, θα συμβάλλουν στους στόχους της «Αποστολής της ΕΕ για την αποκατάσταση της υγείας των ωκεανών και των υδάτων έως το 2030» και ειδικότερα στην προστασία και αποκατάσταση των θαλάσσιων και εσωτερικών υδάτινων οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, καθώς και στην πρόληψη και εξάλειψη της ρύπανσης των θαλασσών και των υδάτων.

Αναλυτικότερα, ο Ειδικός Στόχος εξυπηρετείται μέσω των ακόλουθων τύπων δράσεων, ιδίως για την ενίσχυση της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας:

Επενδύσεις στα αλιευτικά σκάφη χωρίς να αυξάνεται η αλιευτική τους ικανότητα.

Περιλαμβάνονται επενδύσεις και εισαγωγή τεχνολογίας για:

- τη βελτίωση πλοήγησης ή ελέγχου της μηχανής

- τη βελτίωση της ποιότητας και υγιεινής των αλιευμάτων
- την ασφάλεια και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας

Βελτίωση της επιλεκτικότητας των χρησιμοποιούμενων αλιευτικών εργαλείων που θα περιορίζουν τις επιπτώσεις στο οικοσύστημα - Ενθάρρυνση της χρήσης τεχνικών αλιείας χαμηλού αντικτύπου

Για την επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής σε σχέση με τη διατήρηση και τη βιώσιμη εκμετάλλευση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων και ειδικότερα για την εφαρμογή της υποχρέωσης εκφόρτωσης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Καν (ΕΕ) 1380/2013, η πλέον ελπιδοφόρα προοπτική είναι η μετάβαση σε πιο επιλεκτικά εργαλεία. Για το σκοπό αυτό περιλαμβάνονται δράσεις για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνικών και εργαλείων, για την εισαγωγή καινοτομιών που προέκυψαν από την εκπόνηση σχετικών προγραμμάτων και μελετών και στοχευμένες επενδύσεις για την προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού, με στόχο τη μείωση της αλίευσης μη επιτρεπόμενων αλιευμάτων ή απειλούμενων και προστατευόμενων ειδών. Περιλαμβάνονται επίσης δράσεις που αφορούν σε επενδύσεις χρήσης εξοπλισμού με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων στο βυθό και γενικότερα στο οικοσύστημα, και για την προστασία των αλιευτικών εργαλείων. Στο πλαίσιο αυτό θα ενισχυθεί ιδιαίτερα η μικρή παράκτια αλιεία στη βελτίωση της επιλεκτικότητας των αλιευτικών εργαλείων και στη μείωση των απορρίψεων και των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων ευάλωτων ειδών.

Ενδεικτικά:

- Ανάπτυξη καινοτομίας στη χρήση περισσότερο επιλεκτικών αλιευτικών εργαλείων, τα οποία μπορούν επίσης να συμβάλουν στην ενεργειακή απόδοση και στη μείωση του αποτυπώματος του άνθρακα και πιλοτικές εφαρμογές καθώς και διάχυση των αποτελεσμάτων
- Εισαγωγή καινοτομιών και στοχευμένες επενδύσεις σε πιο επιλεκτικά εργαλεία
- Επενδύσεις σε εξοπλισμό για την προστασία των εργαλείων και των αλιευμάτων από προστατευόμενα θηλαστικά και πτηνά

Οι δράσεις αυτές θα εξυπηρετήσουν τον Στόχο 1 της Στρατηγικής GFCM 2030. Επίσης, καλύπτουν το μέτρο E.3.2.2 του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) για την ενίσχυση των αλιείων με σκοπό τον περιορισμό της ανθρωπογενούς θνησιμότητας θαλάσσιων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος εξαιτίας των τυχαίων παγιδύσεων στα εργαλεία τους (αλλαγή αλιευτικού εξοπλισμού, εκπαίδευση αλιείων κλπ.).

Στήριξη της μικρής παράκτιας αλιείας.

Όλες οι δράσεις θα εξυπηρετήσουν και θα υποστηρίξουν ιδιαίτερα τα σκάφη της μικρής παράκτιας αλιείας, η οποία αποτελεί το συντριπτικά μεγαλύτερο τμήμα του αλιευτικού στόλου στην Ελλάδα. Δεδομένου ότι ο κλάδος της αλιείας μικρής κλίμακας είναι μεγάλος και κρίσιμης σημασίας, οι ανάγκες στήριξης μπορεί να διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τόπο στον οποίο δραστηριοποιούνται ή άλλα κριτήρια (στοχευόμενα είδη, εργαλεία) και έτσι να προκύπτουν υποδιαίρεσεις του στόλου. Συνεπώς, οι δράσεις θα προσαρμόζονται στα διάφορα τμήματα του στόλου ανάλογα με τις ανάγκες που θα προκύψουν για τις διάφορες υποδιαίρεσεις. Περισσότερες λεπτομέρειες για την στήριξη της μικρής παράκτιας αλιείας μπορούν να αναζητηθούν στο αντίστοιχο σχέδιο δράσης.

Οι δράσεις αυτές θα εξυπηρετήσουν το Περιφερειακό Σχέδιο Δράσης της GFCM για την παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας καθώς και τον στόχο 1 της Στρατηγικής GFCM 2030.

Πρώτη απόκτηση σκάφους

Με στόχο την ενίσχυση της εισόδου νέων στο επάγγελμα αλλά και για την ενίσχυση των απομακρυσμένων νησιωτικών ή/και παραθαλάσσιων ηπειρωτικών περιοχών, στήριξη θα δοθεί για την πρώτη απόκτηση αλιευτικού σκάφους, στο πλαίσιο δράσεων στήριξης νέων αλιέων, εφόσον εκπληρωθούν οι όροι και οι προϋποθέσεις του άρθρου 17 του Καν. (ΕΕ) 1380/2013.

Στο πλαίσιο διαχείρισης της πλεονάζουσας αλιευτικής ικανότητας της χώρας, εκτιμάται ότι κατά την προγραμματική περίοδο, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, δύναται να χορηγηθούν άδειες για περίπου 30-50 σκάφη, τα οποία θα διαθέτουν εργαλεία παράκτιας αλιείας. Για την αξιολόγηση των νέων αλιέων για την απόκτηση άδειας, λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο κοινωνικοοικονομικά κριτήρια, αλλά και κριτήρια τα οποία στοχεύουν στην ενίσχυση απομακρυσμένων νησιωτικών ή/και παραθαλάσσιων ηπειρωτικών περιοχών. Ο στόχος δηλαδή θα είναι η υποστήριξη μιας τέτοιας παρέμβασης για σκάφη της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας σε απομακρυσμένα νησιά της Ελλάδας.

Βελτίωση των υποδομών που εξυπηρετούν την αλιεία

Με σκοπό τη συμμετοχή της χώρας στην «Πράσινη» και «Ψηφιακή» Μετάβαση στην απεξάρτηση από τον άνθρακα, καθώς και την προσαρμογή της στις απαιτήσεις της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, περιλαμβάνονται δράσεις ενίσχυσης των υποδομών, συμπεριλαμβανομένων και στα εσωτερικά ύδατα, με στόχο τη βελτίωση της διαδικασίας εκφόρτωσης, της ασφάλειας και των συνθηκών εργασίας, της υγιεινής και της ποιότητας των αλιευμάτων, ενώ θα δοθεί η δυνατότητα υλοποίησης δράσεων για τη διαχείριση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων, εφόσον ερευνητικά προγράμματα που ήδη υλοποιούνται καταδείξουν ότι οι εν λόγω επενδύσεις είναι βιώσιμες.

Επιπλέον, θα δοθεί η δυνατότητα υλοποίησης ενός εκτεταμένου προγράμματος εκσυγχρονισμού των τόπων εκφόρτωσης με δράσεις που θα βοηθήσουν:

- στην επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (GES), όπως με τη δημιουργία ειδικών χώρων για τη συλλογή απορριμμάτων,
- στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας (π.χ. ενεργειακά πιο αποδοτικά φωτιστικά συστήματα) και
- στην προσαρμογή τους στις απαιτήσεις της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και του Κανονισμού για τον έλεγχο της αλιείας (π.χ. εξοπλισμός τόπων εκφόρτωσης με ζυγιστικά συστήματα).

Επίσης, θα προβλέπεται η δυνατότητα υλοποίησης δράσης για τον εκσυγχρονισμό των ηλεκτρονικών υποδομών των ιχθυοσκαλών (κεντρικά και περιφερειακά) με ψηφιακά συστήματα για την ενιαία παρακολούθηση, όπως ψηφιοποίηση διαδικασιών ζύγισης κατά την εκφόρτωση αλιευμάτων.

Στις υποδομές περιλαμβάνονται: αλιευτικοί λιμένες, αλιευτικά καταφύγια (υφιστάμενα και νέα), ιχθυόσκαλες και λοιποί τόποι εκφόρτωσης.

Συμπληρωματικές δραστηριότητες για τη διαφοροποίηση του εισοδήματος των αλιέων, όπως υπηρεσίες αλιευτικού τουρισμού.

Με στόχο την επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης και τη μείωση της πίεσης που ασκείται στα αλιευτικά αποθέματα, έχει προβλεφθεί η ενίσχυση επενδύσεων που συμβάλλουν στη διαφοροποίηση και τη συμπλήρωση του εισοδήματος των επαγγελματιών αλιέων μέσω της ανάπτυξης συμπληρωματικών δραστηριοτήτων. Ο συγκεκριμένος τύπος δράσης αφορά σε επενδύσεις επί των σκαφών, όπως π.χ. εγκατάσταση του απαραίτητου εξοπλισμού για την υποδοχή επισκεπτών και την παροχή υπηρεσιών αλιευτικού τουρισμού, καθώς και παρεμβάσεις σε ιδιωτικούς χώρους που εξυπηρετούν την ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων, όπως τη διαμόρφωση γραφείου υποδοχής πελατών, την προμήθεια εξοπλισμού, την ανάπτυξη και προώθηση website, την ενθάρρυνση συνεργασιών στην αλυσίδα αξίας και δημιουργίας δικτύων προώθησης κα.

Οι δράσεις αυτές θα εξυπηρετήσουν τον Στόχο 4 της Στρατηγικής GFCM 2030.

Ενίσχυση της δημιουργίας επιχειρηματικών συστάδων και δικτύων αλιέων και αλιευτικών επιχειρήσεων.

Με στόχο την επίτευξη οικονομικών κλίμακας και καλύτερων οικονομικών όρων στην παραγωγή και πώληση των αλιευμάτων, περιλαμβάνονται δράσεις για την προώθηση της δημιουργίας συστάδων και δικτύων μεταξύ αλιευτικών επιχειρήσεων, καθώς και με επιχειρήσεις άλλων κλάδων (logistics κλπ).

Ενδεικτικά, οι συμπράξεις μπορούν να αφορούν στην προώθηση της κατανάλωσης κοντά στον τόπο αλίευσης, την προώθηση συγκεκριμένων ειδών, την προώθηση των προϊόντων απευθείας στους καταναλωτές, την κοινή αξιοποίηση υποδομών και υπηρεσιών κα.

Η δράση θα καλύπτει τις δαπάνες ίδρυσης, οργάνωσης και λειτουργίας.

Ενίσχυση της δημιουργίας συμπράξεων μεταξύ αλιευτικών επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων.

Περιλαμβάνεται η παροχή κινήτρων στις αλιευτικές επιχειρήσεις για τη συνεργασία ή/και τη δημιουργία συνεργατικών σχημάτων με ερευνητικούς φορείς, με στόχο αφενός την βελτίωση της παραγωγικότητας, της αποδοτικότητας και της ποιότητας, και αφετέρου την εφαρμογή των αποτελεσμάτων έρευνας που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Βασική προϋπόθεση της δράσης είναι τα ερευνητικά αποτελέσματα να αφορούν πρωτίστως στον εκσυγχρονισμό και την εισαγωγή καινοτομίας στον αλιευτικό τομέα, (πχ δημιουργία νέων επιλεκτικών εργαλείων), και να είναι άμεσα εφαρμόσιμα στην παραγωγή.

Αξιοποίηση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων

Αφορά στην προώθηση τοπικών συνεργασιών για την απόδοση προστιθέμενης αξίας στα ανεπιθύμητα αλιεύματα εφόσον σχετικές έρευνες καταδείξουν την βιωσιμότητα τέτοιων επενδύσεων.

Επένδυση στη γνώση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υποστηρικτικών υπηρεσιών προς τους αλιείς, προσέλκυση νέων για ενασχόληση στον αλιευτικό τομέα και ενημέρωση/ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για σημαντικά θέματα του τομέα

Ενδεικτικά περιλαμβάνονται δράσεις:

- στοχευμένης και συνδυαστικής επιμόρφωσης σε συγκεκριμένα θεματικά αντικείμενα αιχμής για τους εμπλεκόμενους στον αλιευτικό τομέα
- μεταφοράς εμπειρίας και γνώσεων από παλαιότερους αλιείς σε νεότερους
- ανάπτυξης περιφερειακών μηχανισμών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης προς τους αλιείς

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 1.2

Ο Ειδικός Στόχος αφορά σε επενδύσεις στα αλιευτικά σκάφη χωρίς να αυξάνεται η αλιευτική τους ικανότητα. Δύναται να ενεργοποιείται και συνδυαστικά με τον αντίστοιχο τύπο δράσεων του ειδικού στόχου 1.1.

Στο πλαίσιο της συμμετοχής της χώρας στην Πράσινη Μετάβαση και με στόχο την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, την μείωση των εκπομπών CO₂ καθώς και την απεξάρτηση από τον άνθρακα δίνεται η δυνατότητα επενδύσεων για την αντικατάσταση ή εκσυγχρονισμό του κινητήρα των αλιευτικών σκαφών, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 18 του Καν. (ΕΕ) 1139/2021. Οι δράσεις αντικατάστασης ή εκσυγχρονισμού των κινητήρων θα ενεργοποιηθούν μόνο εφόσον δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις (οι οποίες αυτή τη στιγμή δεν υφίστανται), δηλαδή θα εφαρμοστούν σε σκάφη, τα οποία ανήκουν σε τμήμα στόλου που βρίσκεται σε ισορροπία με τις αλιευτικές δυνατότητες που είναι διαθέσιμες για το εν λόγω τμήμα. Επίσης, μέσω της παρούσας ομάδας δράσεων, προωθείται η εισαγωγή καινοτομιών και η χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη μείωση της εκπομπής ρύπων ή αερίων του θερμοκηπίου και τη βελτιωμένη ενεργειακή αποδοτικότητα καθώς και η ενεργοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων, που αφορούν στη χρήση εναλλακτικών τύπων καυσίμων, όπως φυσικό αέριο, βιοκαύσιμα, υδρογόνο, ηλεκτρική ενέργεια ή υβριδικά.

Οι παραπάνω δράσεις θα συμβάλλουν στους στόχους της «Αποστολής της ΕΕ για την αποκατάσταση της υγείας των ωκεανών και των υδάτων έως το 2030» και ειδικότερα στην ανάπτυξη μιας βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα.

Οι δράσεις του Ειδικού Στόχου μπορούν να αξιοποιούν τη χρήση του Ταμείου στήριξης της αλιείας με έμφαση στην παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας.

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 1.3

Ο συγκεκριμένος Ειδικός Στόχος συνδέεται με δράσεις παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων λόγω κρίσιμων καταστάσεων και καταστάσεων που επιβάλλουν λόγοι ανωτέρας βίας, καθώς επίσης και για την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ αλιευτικής ικανότητας και διαθέσιμων αλιευτικών δυνατοτήτων συμβάλλοντας έτσι στους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, στην εφαρμογή του κανονισμού για τη Μεσόγειο και στην επίτευξη της Μέγιστης Βιώσιμης Απόδοσης καθώς και στους στόχους της Στρατηγικής GFCM 2030.

Οι ελληνικές αρχές επεξεργάζονται σχέδιο δράσης για την προσαρμογή του στόλου, στο πλαίσιο της παραγράφου 4 του άρθρου 22 του Καν. (ΕΕ) 1380/2013, στο οποίο αξιολογούνται τα ενδεχόμενα λήψης διαχειριστικών μέτρων προκειμένου να επιλεγούν τα πλέον

αποτελεσματικά καθώς και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους. Για τις ανάγκες υλοποίησης των στόχων που θα τεθούν, θα απαιτηθεί η λήψη περιοριστικών μέτρων για την αποκατάσταση της ισορροπίας στα τμήματα του στόλου που στοχεύουν είδη όπως ο μπακαλιάρος, η σαρδέλα και ο γαύρος. Ειδικότερα, καθώς εντοπίστηκε πιθανό πρόβλημα στο απόθεμα μπακαλιάρου (ΗΚΕ) ως στοχευόμενο είδος της τράτας που σύρεται από σκάφος (ΟΤΒ) συντάχθηκε νέο σχέδιο διαχείρισης για το εργαλείο, που υποβλήθηκε στην ΕΕ και εξετάστηκε από την STECF. Στο σχέδιο αυτό έχουν συμπεριληφθεί μέτρα (π.χ. μείωση απόστασης από την ακτή, αύξηση κλειστών περιόδων), που αναμένεται να έχουν θετικό αποτέλεσμα στη μείωση της πίεσης στο συγκεκριμένο απόθεμα και που μπορούν να τεκμηριώσουν τόσο οριστική όσο και προσωρινή παύση. Παράλληλα καταρτίζεται ένα Σχέδιο Δράσης (Action Plan), με βάση την εκτίμηση της αλιευτικής ικανότητας και την επίτευξη ισορροπίας για τα έτη 2020 και 2021, σύμφωνα με το άρθρο 22, παρ. 4, του Καν. (ΕΕ) 1380/2013, για τα τμήματα του στόλου με εντοπισμένο διαρθρωτικό πλεόνασμα (τράτα βυθού με πόρτες, γρι γρί αλλά και παράκτια). Ανάλογα με τα μέτρα που θα προταθούν και τελικά θα γίνουν αποδεκτά, θα αποφασισθεί η ενδεχόμενη υποστήριξή τους από προσωρινή ή/και οριστική παύση.

Επιπροσθέτως, λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα διαχείρισης της ICCAT καθώς και τις πιο πρόσφατες εισηγήσεις της συμβουλευτικής επιστημονικής επιτροπής της GFCM, εκτιμάται ότι στο άμεσο μέλλον αναμένεται η λήψη μέτρων διαχείρισης και για άλλα είδη. Στο ενδεχόμενο θέσπισης αυτών των μέτρων, είναι ευνόητο ότι σε εθνικό επίπεδο θα απαιτηθεί η λήψη μέτρων οριστικής ή/και προσωρινής παύσης.

Ο Ειδικός Στόχος 1.3. εξυπηρετείται μέσω των ακόλουθων τύπων δράσεων:

Εφαρμογή προγραμμάτων οριστικής παύσης αλιευτικών δραστηριοτήτων

Η οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων θα ευθυγραμμίζεται πλήρως με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 20 του Κανονισμού του ΕΤΘΑΥ (Καν. (ΕΕ) 1139/2021) και θα εφαρμοστεί σε τμήματα του στόλου στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ισορροπία μεταξύ αλιευτικής ικανότητας και διαθέσιμων αλιευτικών δυνατοτήτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η οριστική παύση προβλέπεται ότι θα εφαρμοστεί κατά προτεραιότητα σε αλιευτικά σκάφη που στοχεύουν είδη για τα οποία ο δείκτης μέγιστης βιώσιμης απόδοσης δεν είναι εντός προβλεπόμενων ορίων, όπως προκύπτει από τις ετήσιες εκθέσεις στόλου.

Το μέτρο της οριστικής παύσης δεν θα αποτελεί κύριο μέτρο στην επίτευξη ισορροπίας αλλά συμπληρωματικό του μέτρου της προσωρινής παύσης και γι' αυτόν τον λόγο ο αριθμός των σκαφών που αναμένεται να αποσυρθούν βάσει των σημερινών δεδομένων υπολογίζεται σε περίπου 70.

Εφαρμογή προγραμμάτων προσωρινής παύσης αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Η προσωρινή παύση θα εφαρμοστεί σε τμήματα ή στο σύνολο του στόλου και θα ευθυγραμμίζεται πλήρως με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 21 του Κανονισμού του ΕΤΘΑΥ (Καν. (ΕΕ) 1139/2021).

Η προσωρινή παύση αποτελεί ένα εργαλείο για την υποστήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής μέτρων διατήρησης και διαχείρισης των ιχθυαποθεμάτων που δεν υφίστανται βιώσιμη εκμετάλλευση. Μέτρα διαχείρισης της ΕΕ και της ΓΕΑΜ, που έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ, καθώς και νέα μέτρα και σχέδια, σύμφωνα με τις επιστημονικές συμβουλές που παρέχονται από την ΕΤΟΕΑ και την Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή της ΓΕΑΜ, όπως πολυετή σχέδια διαχείρισης, χωροχρονικά κλεισίματα για την ενίσχυση της προστασίας των γεννητόρων και ιχθυδίων των ιχθυοπληθυσμών, καθώς και άλλα παρόμοια μέτρα θα μπορούσαν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά με την ενεργό συμμετοχή των αλιέων και την υποστήριξη της προσωρινής παύσης.

Το μέτρο της προσωρινής παύσης θα αποτελεί κύριο μέτρο στην επίτευξη ισορροπίας, ενώ συμπληρωματικά θα εφαρμοστεί και το μέτρο της οριστικής παύσης. Ο αριθμός των σκαφών στα οποία αναμένεται να εφαρμοστεί η προσωρινή παύση υπολογίζεται να είναι τουλάχιστον 500.

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 1.4

Ο παρών Ειδικός Στόχος προσεγγίζει την επίτευξη της βιωσιμότητας του αλιευτικού τομέα υπό διαφορετικό πρίσμα από τους προηγούμενους. Συνδέεται με δράσεις που έχουν στόχο τη βελτίωση της γνώσης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων καθώς και με δράσεις για την αποτελεσματική επιτήρηση της αλιευτικής δραστηριότητας. Οι συγκεκριμένες δράσεις διασφαλίζουν την προστασία και την ανάπτυξη της υγιούς, οικονομικά και περιβαλλοντικά, αλιείας και συμβάλλουν στους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και στην επίτευξη της Μέγιστης Βιώσιμης Απόδοσης καθώς και στις δράσεις του GFCM και ειδικότερα στον Στόχο 2 της Στρατηγικής GFCM για τη συμμόρφωση και την καταπολέμηση της ΠΛΑ Αλιείας. Επιπλέον, συμβάλλουν στους στόχους της «Αποστολής της ΕΕ για την αποκατάσταση της υγείας των ωκεανών και των υδάτων έως το 2030» και ειδικότερα στην προστασία και αποκατάσταση των θαλάσσιων και εσωτερικών υδάτινων οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας. Οι παραπάνω στόχοι θα επιτευχθούν σε συνδυασμό και με τις δράσεις του Ειδικού Στόχου 1.6 όπου προβλέπεται η χρηματοδότηση διαχειριστικών σχεδίων π.χ. Πολυετή Διαχειριστικά Σχέδια της GFCM, διαχειριστικά σχέδια του Κανονισμού της Μεσογείου, διαχειριστικά σχέδια αποθεμάτων σε εθνικό επίπεδο κλπ.

Αναλυτικότερα, ο Ειδικός Στόχος αφορά στη βελτίωση του ελέγχου και της επιβολής των κανόνων και τη διαχείριση των δεδομένων, και εξυπηρετείται μέσω των ακόλουθων δράσεων:

Συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων

Περιλαμβάνει δράσεις για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της DCF, καθώς επίσης και για την απόκτηση ή/και ανάπτυξη λογισμικών για την ανάλυση, τη διασταύρωση, επικύρωση και το διαμοιρασμό των δεδομένων.

Το περιεχόμενο του Εθνικού Προγράμματος των Αλιευτικών Δεδομένων θα διαφοροποιηθεί προκειμένου να καλύψει την συλλογή στοιχείων απαραίτητων για την υλοποίηση πολυετών σχεδίων διαχείρισης της GFCM. Το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων λειτουργεί στο πλαίσιο προγράμματος εργασίας που έχει ήδη υποβληθεί και εγκριθεί από την ΕΕ για την περίοδο 2022-2024.

Επιπλέον, περιλαμβάνονται δράσεις για τη διεξαγωγή ερευνών και την εκπόνηση μελετών, με στόχο τη βελτίωση της γνώσης για τα υδάτινα οικοσυστήματα, και την εκπλήρωση των στόχων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την ΚΑΛΠ.

Επίσης, περιλαμβάνει δράσεις για τον διαμοιρασμό της γνώσης, μέσα από πλατφόρμες διαμοιρασμού δεδομένων και πληροφοριών, αλλά και μέσα από ημερίδες, συνέδρια, επισκέψεις/συναντήσεις κλπ.

Σημειώνεται ότι στην Γενική Διεύθυνση Αλιείας του ΥΠΑΑΤ έχει εγκατασταθεί η κεντρική βάση δεδομένων του ΕΠΣΑΔ, η οποία σήμερα είναι πλήρως λειτουργική. Με βάση τον προγραμματισμό του νέου ΕΠΣΑΔ, αλλά και την εξέλιξη της τεχνολογίας και των απαιτήσεων για επεξεργασία και παροχή δεδομένων, τόσο προς την ΕΕ όσο και προς τρίτους, είναι αναγκαία η αναβάθμιση και επέκταση της Εθνικής Βάσης Δεδομένων και οι περαιτέρω βελτιώσεις της.

Βελτίωση του ελέγχου και της επιβολής των κανόνων της αλιείας, μέσω της γνώσης και της ανάπτυξης και εφαρμογής αποτελεσματικών και καινοτόμων τεχνολογιών ελέγχου

Περιλαμβάνονται δράσεις που καθιστούν την επιτήρηση της αλιευτικής δραστηριότητας σύγχρονη και αποτελεσματική, με επενδύσεις τόσο στον αλιευτικό στόλο όσο και στις υποδομές και τον εξοπλισμό των Υπηρεσιών Ελέγχου. Επιπλέον, οι δράσεις αυτές θα καλύψουν τόσο τις ελλείψεις που αναφέρονται στο σχέδιο δράσης για το Ελληνικό σύστημα ελέγχου της αλιείας, όσο και τις νέες υποχρεώσεις που θα προκύψουν από τον νέο κανονισμό ελέγχου της αλιείας. Επίσης, με στόχο την καταπολέμηση της Παράνομης, Λαθραίας και Άναρχης (ΠΛΑ) Αλιείας θα μεταφερθεί έργο προμήθειας περιπολικών σκαφών, το οποίο εντάχθηκε στο ΕΠΑΛΘ 2014-2020 και δεν κατέστη δυνατή η έγκαιρη υλοποίησή του. Συμπληρωματικά, προβλέπεται η χρηματοδότηση προγραμμάτων κατάρτισης και ανταλλαγής δεδομένων και πρακτικών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, προσωπικού επιφορτισμένου με την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιτήρηση αλιευτικών δραστηριοτήτων, και λοιπών εμπλεκόμενων στην εφαρμογή, καθώς και εκπαίδευση των αλιέων για την χρήση νέων τεχνολογιών παρακολούθησης στα σκάφη. Ενδεικτικά, οι δράσεις περιλαμβάνουν:

- ανάπτυξη, αγορά και εγκατάσταση των απαραίτητων στοιχείων, περιλαμβανομένου υλικού και λογισμικού, για τη διασφάλιση της διαβίβασης δεδομένων από τους φορείς που ενέχονται στην αλιεία και στην εμπορία των προϊόντων της αλιείας στο οικείο κράτος μέλος και στις ενωσιακές αρχές, περιλαμβανομένων των απαραίτητων στοιχείων συστημάτων ηλεκτρονικής καταγραφής και αναφοράς πληροφοριών (ERS), συστημάτων παρακολούθησης σκαφών (VMS) και συστημάτων αυτόματου εντοπισμού (AIS) συμπεριλαμβανομένου του κόστους μετάδοσης καθώς και άλλων συστημάτων και υποχρεώσεων που θα συμπεριλαμβάνονται μελλοντικά στον νέο κανονισμό για τον «έλεγχο της αλιείας» οι οποίες θα αφορούν εξοπλισμό παράκτιων αλιευτικών σκαφών με απλοποιημένες συσκευές εντοπισμού γεωγραφικής θέσης, συσκευές ηλεκτρονικής υποβολής αλιευτικών δεδομένων, εξοπλισμό αλιευτικών σκαφών κατόπιν ανάλυσης κινδύνου, με συσκευές εξ αποστάσεως ηλεκτρονικής παρακολούθησης (REM), που μπορεί να περιλαμβάνουν κάμερες CCTV, αισθητήρες προσαρτημένους σε αλιευτικά εργαλεία, συσκευές γεωεντοπισμού κλπ. και συσκευές ή λογισμικό συνεχούς καταγραφής ισχύος κινητήρα

- ανάπτυξη, αγορά και εγκατάσταση των απαραίτητων στοιχείων, περιλαμβανομένου του υλικού και του λογισμικού, για τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- επενδύσεις για την κάλυψη υποχρεώσεων εκφόρτωσης που ενδεχομένως προκύψουν μελλοντικά,
- αγορά άλλων ελεγκτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των συσκευών για τον υπολογισμό της ισχύος του κινητήρα και του εξοπλισμού ζύγισης·
- Επενδύσεις για παρακολούθηση θαλάσσιων και εσωτερικών υδάτων (πχ. περιπολικά σκάφη, οχήματα, drones, δορυφορική παρακολούθηση)
- Εξοπλισμός για υπηρεσίες ελέγχου (μέσα ελέγχου, εξοπλισμός πληροφορικής και λογισμικά/εφαρμογές και διαδικασίες, κλπ)
- κατάρτιση προσωπικού υπηρεσιών ελέγχου
- εκπαίδευση αλιέων στη χρήση νέων τεχνολογιών

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 1.6

Ο συγκεκριμένος Ειδικός Στόχος συνδέεται με δράσεις για την επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (GES), την προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, με έμφαση στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000.

Ως Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (MPAs) για τη χώρα καταγράφονται τα θαλάσσια πάρκα και οι θαλάσσιες περιοχές που έχουν ενταχθεί στη Natura 2000. Ιδιαίτερης σημασίας όμως για τον τομέα είναι και οι Προστατευόμενες Περιοχές Αλιείας (Fishing Protective Areas -FPAs). Όπως είναι γνωστό, στην υφιστάμενη εθνική αλιευτική νομοθεσία ισχύει πληθώρα ρυθμιστικών μέτρων για την άσκηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, όχι μόνο για την τήρηση και την επίτευξη των κανόνων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, αλλά και στο ευρύτερο πλαίσιο προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Τα μέτρα αυτά στην πλειονότητά τους αφορούν σε χωρικές και χρονικές απαγορεύσεις, σε περιορισμό πρόσβασης σε συγκεκριμένες περιοχές, στη χρήση συγκεκριμένων εργαλείων και στην αλιεία συγκεκριμένων ειδών.

Αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση καταγραφής των εκτάσεων των εθνικών χωρικών υδάτων, για τα οποία ισχύουν περιοριστικά μέτρα, από τα διαθέσιμα στοιχεία εκτιμάται ότι για την περιοχή του Αιγαίου Πελάγους, σε ποσοστό περίπου 56% είναι σε ισχύ εθνικά ή/και ενωσιακά μέτρα προστασίας. Επίσης, σημειώνεται ότι για την ίδια περιοχή, σε ποσοστό 38% της έκτασης, τα μέτρα που εφαρμόζονται είναι μόνιμου χαρακτήρα (και όχι χρονικών απαγορεύσεων).

Η Ελλάδα σκοπεύει να συμμορφωθεί έως το 2030 με τους στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα σχετικά με τις Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (ΘΠΠ), κατά συνέπεια να αυξήσει σταδιακά το ποσοστό των ΘΠΠ στο 30%, επεκτείνοντας τις υπάρχουσες

ΘΠΠ ή/και δημιουργώντας νέες ΘΠΠ και εφαρμόζοντας κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα διαχείρισης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και σε συνδυασμό με το στόχο της Στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, για αύξηση της έκτασης των ΜΡAs σε ποσοστό 30%, προκύπτει ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση και θα συνεχίσει τις ενέργειές της ιδίως στη δημιουργία κυρίως νέων FPAs που αποτελούν αποτελεσματικό και διοικητικά εφικτό μέτρο.

Ο Ειδικός στόχος περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη της γνώσης για το θαλάσσιο οικοσύστημα και τα εσωτερικά ύδατα και την επίπτωση της κλιματικής αλλαγής σε αυτά, αλλά και παρεμβάσεις για την παρακολούθηση, την προστασία και την αποκατάστασή τους ενώ λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο δράσεων προτεραιότητας (PAF) για το δίκτυο NATURA 2000 στην Ελλάδα.

Επίσης, οι δράσεις αυτές θα εξυπηρετήσουν τον Στόχο 1 της Στρατηγικής GFCM 2030, θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα καθώς και στους στόχους της «Αποστολής της ΕΕ για την αποκατάσταση της υγείας των ωκεανών και των υδάτων έως το 2030» και ειδικότερα στην προστασία και αποκατάσταση των θαλάσσιων και εσωτερικών υδάτινων οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, καθώς και στην πρόληψη και εξάλειψη της ρύπανσης των θαλασσών και των υδάτων.

Επιπλέον, με το ν.4736/2020 (Α' 200), όπως αυτός τροποποιήθηκε με το ν.4964/2022 (Α' 150), έγινε η ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον ορισμένων πλαστικών προϊόντων. Αναφορικά με τις δράσεις που αφορούν στα αλιευτικά εργαλεία, με το άρθρο 11 (για την ενσωμάτωση του άρθρου 8 της οδηγίας), θεσπίστηκε το πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για αλιευτικά εργαλεία. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι μέχρι 31/12/2023 οι παραγωγοί των αλιευτικών εργαλείων υποχρεούνται να σχεδιάσουν, να οργανώσουν και να λειτουργήσουν Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) πανελλαδικής εμβέλειας, για το σύνολο των προϊόντων που διαθέτουν στην αγορά. Στις υποχρεώσεις των φορέων ΣΣΕΔ, περιλαμβάνονται δράσεις όπως: (α) ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η ανάληψη του κόστους των μέτρων ευαισθητοποίησης, σχετικά με τα αλιευτικά εργαλεία που περιέχουν πλαστική ύλη, (β) η ανάληψη του κόστους χωριστής συλλογής αποβλήτων αλιευτικών εργαλείων που περιέχουν πλαστική ύλη, (γ) η συλλογή δεδομένων, η υποβολή εκθέσεων (δ) η εφαρμογή επαρκούς μηχανισμού αυτοελέγχου (ε) η διάθεση στο κοινό πληροφοριών κλπ. Οι δράσεις του Ειδικού Στόχου 1.6 αναμένεται να συμβάλλουν στην κάλυψη των σχετικών υποχρεώσεων.

Αναλυτικότερα, ο Ειδικός στόχος εξυπηρετείται μέσω των ακόλουθων τύπων δράσεων:

Ανάπτυξη και εφαρμογή μέτρων για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων και την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Αφορά σε παρεμβάσεις για τη διατήρηση, προστασία, αποκατάσταση οικοσυστημάτων και ειδών, και περιλαμβάνει δράσεις για:

- την παρακολούθηση και αξιολόγηση,

- κατασκευή αναγκαίων τεχνικών έργων (τεχνητοί ύφαλοι, έργα σε λιμνοθάλασσες π.χ. για την αποκατάσταση της υδραυλικής κυκλοφορίας των υδάτων, τη βελτίωση εισροών-απορροών, την ταχύτερη οξυγόνωση, την αποτελεσματική παροχέτευση ρύπων κλπ.)
- Κάλυψη ζημιών/καταστροφών που προκαλούν τα προστατευόμενα είδη στους αλιείς (αλιευτικά εργαλεία-αλιεύματα)
- τη συλλογή και επεξεργασία επιστημονικών δεδομένων,
- την υποστήριξη της ανάπτυξης μιας καλύτερης επιστημονικής κατανόησης των τάσεων λόγω της κλιματικής αλλαγής,
- τη δημιουργία δικτύων (κοινοτήτων) για την ανάληψη δράσεων
- ενίσχυση του δικτύου θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών κατ' εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για τις προστατευόμενες περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της αποτελεσματικής διαχείρισης των ΜΠΑ/FRAs, της υλοποίησης δράσεων ευαισθητοποίησης και της δημιουργίας περιοχών για την προστασία/διατήρηση της αλιείας
- ανάλυση των κινδύνων που υπονομεύουν τους στόχους διατήρησης των περιοχών Natura 2000 για ενδiciaιτήματα και είδη που ενδιαφέρουν τις κοινότητες
- ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης για θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές και περιοχές Natura 2000
- αύξηση της ευαισθητοποίησης και υποστήριξη των ενδιαφερόμενων φορέων και των εμπλεκόμενων στον τομέα αλιείας για τη διεξαγωγή βιώσιμων δραστηριοτήτων στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (MPAs).
- δημιουργία και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών αλιείας (FRAs).
- ανάπτυξη λύσεων διαχείρισης που βασίζονται στο οικοσύστημα
- εφαρμογή λύσεων διαχείρισης χωροκατακτητικών ξενικών ειδών (ΧΞΕ)

Αφορά κατά κύριο λόγο τις προστατευόμενες περιοχές, τις περιοχές Natura 2000 και τα οικοσυστήματα των λιμνοθαλασσών. Η δράση αυτή καλύπτει μέτρα του Ε.2.1 του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) για τη διατήρηση και αποκατάσταση τόπων εντός και πέραν του δικτύου Natura 2000 καθώς και το μέτρο 3.2.1 για την αποζημίωση παράκτιων αλιείων για ζημιές που προκαλούνται στα εργαλεία τους από προστατευόμενα είδη (με χρηματοδότηση της αντικατάστασης των αλιευτικών τους εργαλείων).

Εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης, παρακολούθηση και εφαρμογή αυτών

Με στόχο την επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (GES) και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων έχει προβλεφθεί η δυνατότητα στήριξης σχεδίων διαχείρισης όπως π.χ. η ανάπτυξη και υλοποίηση εθνικών σχεδίων διαχείρισης στο πλαίσιο του Κανονισμού για τη Μεσόγειο ή πολυετών σχεδίων διαχείρισης στο πλαίσιο του GFCM .

Στα σχέδια διαχείρισης περιλαμβάνονται σχετικές μελέτες επί συγκεκριμένων αποθεμάτων –στόχων, της χρήσης αλιευτικών εργαλείων, καθορισμού περιοχών αλιείας συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών υδάτων, κλπ.

Προβλέπονται επίσης δράσεις για τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων που υποστηρίζουν την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των σχεδίων, καθώς και τη συμμετοχή των αλιέων, ιδίως της μικρής παράκτιας αλιείας, στην ανάπτυξη, υλοποίηση και διακυβέρνηση του κάθε σχεδίου.

Ειδικότερα, θα υπάρχει η δυνατότητα στήριξης δράσεων στο πλαίσιο εφαρμογής του Διαχειριστικού Προγράμματος για το χέλι, οι οποίες θα αφορούν την ενίσχυση του αποθέματος (παρακολούθηση σημείων εισόδου, παρακολούθηση της δυναμικής του πληθυσμού, έργα σε φράγματα, ενημέρωση κοινοτήτων κλπ.) και την ενίσχυση της βιωσιμότητας των οικοσυστημάτων όπου διαβιώνει το Ευρωπαϊκό χέλι με έμφαση την προστασία των μεταναστευτικών οδών (έργα σε λιμνοθάλασσες, συστήματα παρακολούθησης παραμέτρων, αντιμετώπιση ξενικών ειδών) καθώς και στήριξης μέτρων για το χέλι π.χ. συστάσεις κλπ. του GFCM., μέτρα της ΕΕ στο πλαίσιο καθορισμού των Αλιευτικών Δυνατοτήτων και εθνικών μέτρων για τη διαχείριση του χελιού.

Συλλογή θαλάσσιων απορριμμάτων

Με στόχο την επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης και σε συνδυασμό με τις δράσεις του Ειδικού Στόχου 1.1. που αφορούν στον εκσυγχρονισμό των τόπων εκφόρτωσης με τη δημιουργία ειδικών χώρων για τη συλλογή απορριμμάτων, θα προβλεφθούν:

- δράσεις για τους αλιείς που θα αφορούν τη συλλογή θαλάσσιων απορριμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών κινήτρων Δράση για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις επιπτώσεις των απορριμμάτων και των αλιευτικών εργαλείων στο θαλάσσιο περιβάλλον σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/904, όπως εκστρατείες επικοινωνίας, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που θα ενθαρρύνουν τους αλιείς και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να συμμετάσχουν σε έργα για την απομάκρυνση απολεσθέντος αλιευτικού εξοπλισμού.

Οι παραπάνω δράσεις καλύπτουν το μέτρο Ε.2.1.3 του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) για την απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων αλιευτικών εργαλείων και άλλων απορριμμάτων, ενημέρωση κοινού και εμπλεκόμενων, κ.α.

Επένδυση στη γνώση, προσέλκυση νέων για ενασχόληση στον αλιευτικό τομέα και ενημέρωση/ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για σημαντικά θέματα του τομέα

Αποτελεί τμήμα του αντίστοιχου τύπου δράσεων του ειδικού στόχου 1.1. και δύναται να ενεργοποιούνται συνδυαστικά. Περιλαμβάνει δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού, τοπικού χαρακτήρα, σε θέματα επίτευξης της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (GES) διατήρησης της βιοποικιλότητας και προστασίας του περιβάλλοντος, μέσω μέτρων που λαμβάνονται και αφορούν την αλιεία.

Επιπλέον, χρησιμοποιώντας ως βάση την γνώση που ήδη αποκτήθηκε από τα εκπονηθέντα προγράμματα και τις μελέτες για τα χωροκατακτητικά ξενικά είδη (ΧΞΕ), θα δοθεί η δυνατότητα συμπλήρωσης της γνώσης αυτής με νέα δεδομένα και αντίστοιχα η δυνατότητα

ενημέρωσης. Η εν λόγω δράση καλύπτει το μέτρο E.2.1.14 και E.1.5.15 του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) για την καταπολέμηση και περιορισμό των επιπτώσεων των θαλάσσιων εισβολικών ειδών.

Ανάπτυξη μέτρων προώθησης του οικολογικού χαρακτήρα της αλιείας.

Περιλαμβάνει δράσεις ανάπτυξης καινοτομίας και εφαρμογής πιλοτικών σχεδίων με στόχο τη μείωση ή και το μηδενισμό της εκπομπής ρύπων ή αερίων του θερμοκηπίου και τη βελτιωμένη ενεργειακή αποδοτικότητα καθώς και την εφαρμογή οικολογικών προσεγγίσεων στο θαλάσσιο οικοσύστημα.

2.1.1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 2.1

Οι δράσεις που αναπτύσσονται στην προτεραιότητα 2 λαμβάνουν υπόψη τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για μια πιο βιώσιμη και ανταγωνιστική υδατοκαλλιέργεια στην ΕΕ για την περίοδο 2021-2027. Λαμβάνονται επίσης υπόψη οι συστάσεις της ΕΕ για μεγαλύτερη προσπάθεια για διοικητική και νομική απλούστευση, προκειμένου να μειωθεί η διάρκεια των διαδικασιών χορήγησης αδειών, χωρίς όμως να θίγονται οι υψηλές περιβαλλοντικές προδιαγραφές, η προστασία των καταναλωτών και οι προδιαγραφές υγείας των ζώων που κατοχυρώνονται στο δίκαιο της Ένωσης. Λαμβάνονται επίσης υπόψη οι συστάσεις για τη μείωση των διοικητικών βαρών που αφορούν τη χορήγηση αδειών και την πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

Ο συγκεκριμένος στόχος περιλαμβάνει μία σειρά από δράσεις για τη στήριξη του τομέα των υδατοκαλλιεργειών, με έμφαση στην οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και σε συμφωνία με το Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάπτυξη των Υδατοκαλλιεργειών.

Οι τύποι δράσεων που περιλαμβάνονται αφορούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας του τομέα της υδατοκαλλιέργειας, την προώθηση βιώσιμων πρακτικών και την προστασία του περιβάλλοντος, την διαφοροποίηση σε νέα είδη, την στήριξη της υδατοκαλλιέργειας εσωτερικών υδάτων, την ψηφιοποίηση του τομέα, τον συντονισμένο χωροταξικό σχεδιασμό, καθώς και τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων για τη στήριξη των επιχειρήσεων του κλάδου. Επιπλέον, οι παραγωγικές επενδύσεις θα εξυπηρετήσουν την μετάβαση σε μοντέλα κυκλικής οικονομίας, τον στόχο της απεξάρτησης από τον άνθρακα (decarbonisation) μέσω της χρήσης ΑΠΕ και άλλου εξοπλισμού καθώς και την μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και της κατανάλωσης ενέργειας.

Τα ανωτέρω θα συμβάλλουν στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της υδατοκαλλιέργειας καθώς και στον στόχο 3 της Στρατηγικής GFCM 2030. Επίσης, οι δράσεις θα συνεισφέρουν στη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης και συγκεκριμένα με πράξεις που θα αφορούν την αγροδιατροφική αλυσίδα, τις ψηφιακές τεχνολογίες, την εφοδιαστική αλυσίδα, την αειφόρο ενέργεια, το περιβάλλον και την κυκλική οικονομία.

Αναλυτικότερα, ο Ειδικός Στόχος εξυπηρετείται μέσω των ακόλουθων τύπων δράσεων:

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας των υδατοκαλλιεργειών.

Ο συγκεκριμένος τύπος δράσεων περιλαμβάνει ενδεικτικά:

- Επενδύσεις για την ίδρυση νέων ή την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων μονάδων υδατοκαλλιέργειας,
- Επενδύσεις για την διαφοροποίηση σε νέα είδη και προϊόντα με έμφαση στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας, εισαγωγή καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία και ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων
- Επενδύσεις για μετάβαση σε μοντέλα κυκλικής οικονομίας
- Επενδύσεις για ιχθυογεννητικούς σταθμούς και εκκολαπτήρια (ίδρυση νέων ή εκσυγχρονισμός),
- Επενδύσεις για την προώθηση της υδατοκαλλιέργειας χαμηλού αντίκτυπου (συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας) και της υδατοκαλλιέργειας που προσφέρει περιβαλλοντικές υπηρεσίες. Επενδύσεις για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και εκπομπών άνθρακα κατά την παραγωγή και μεταφορά των προϊόντων
- Επενδύσεις για τη μείωση του λειτουργικού κόστους
- Στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης του τομέα:
 - βελτίωση του ΟΣΠΑ για την καλύτερη εξυπηρέτηση των παραγωγών κατά την ψηφιακή υποβολή δεδομένων και για την επεξεργασία και εξαγωγή συμπερασμάτων, απαραίτητων για την άσκηση πολιτικών με σκοπό τη στήριξη και ανάπτυξη του κλάδου
 - Ηλεκτρονική διαδικασία αδειοδότησης και δημιουργία μητρώου αδειοδοτήσεων (ήδη δημιουργήθηκε και λειτουργεί ηλεκτρονική πλατφόρμα για την περιβαλλοντική αδειοδότηση από το ΥΠΕΝ)

Προώθηση της συνεργασίας των επιχειρήσεων σε διάφορες δομές και μορφές (ζώνες υδατοκαλλιέργειας, δημιουργία clusters, Οργανώσεων Παραγωγών και Ενώσεων αυτών). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην καινοτομία, με δράσεις που αφορούν σε:

- ανάπτυξη και εισαγωγή καινοτομίας στην παραγωγή, τόσο στα προϊόντα όσο και στις διαδικασίες,
- εισαγωγή καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία
- ανάπτυξη νέων παραγωγικών μοντέλων που βασίζονται στην κυκλική οικονομία,
- μεταφορά γνώσης μέσω της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς, σε θέματα ανάπτυξης νέων ειδών, ποιοτικής αναβάθμισης των προϊόντων, διασφάλισης της υγείας και της ευζωίας των ειδών, μείωσης των επιπτώσεων στο περιβάλλον, καλύτερης εκμετάλλευσης των θρεπτικών συστατικών των τροφών/ ανάπτυξης νέων τροφών, κλπ.

- Μελέτες και πιλοτικά σχέδια για βελτίωση των τεχνικών χαρακτηριστικών των εγκαταστάσεων (κλωβοί, αγκυροβόλια), της σύστασης και της διατροφικής αξίας των ιχθυοτροφών, της παραγωγικής διαδικασίας κλπ.

Περιλαμβάνει επίσης:

- στήριξη για το κόστος ασφάλισης των αποθεμάτων τους
- την αξιοποίηση συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων καθώς και για την προσαρμογή των αγορών,
- τη στοχευμένη επιμόρφωση για την κάλυψη των αναγκών του κλάδου.

Όσον αφορά την υποστήριξη για το κόστος ασφάλισης των αποθεμάτων, σκοπός θα είναι η συνεισφορά στην ασφάλιση αποθεμάτων υδατοκαλλιέργειας για την κάλυψη οικονομικών ζημιών που οφείλονται σε τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες αιτίες και αναγνωρίζονται επίσημα από αρμόδια κρατική αρχή:

- Φυσικές καταστροφές.
- Δυσμενή καιρικά φαινόμενα.
- Αιφνίδιες μεταβολές της ποιότητας του νερού για τις οποίες δεν ευθύνεται η επιχείρηση.
- Ασθένειες της υδατοκαλλιέργειας, βλάβη ή καταστροφή των εγκαταστάσεων παραγωγής για τις οποίες δεν ευθύνεται η επιχείρηση.
- Κρίσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας

Προώθηση βιώσιμων πρακτικών υδατοκαλλιέργειας και δράσεων προστασίας του περιβάλλοντος

Ο συγκεκριμένος τύπος δράσεων, δύναται να ενεργοποιείται συμπληρωματικά με τον προηγούμενο, και αφορά σε επενδύσεις για τη βελτίωση της βιωσιμότητας με περιβαλλοντικούς όρους. Οι εν λόγω δράσεις θα συμβάλλουν και στην επίτευξη των στόχων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα.

Περιλαμβάνει:

- επενδύσεις για την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας,
- επενδύσεις για τον μετριασμό χρήσης πλαστικών και την προώθηση της ανακύκλωσης,
- επενδύσεις για τη βελτιστοποίηση της χρήσης του νερού και τη διαχείριση των αποβλήτων,
- επενδύσεις μετάβασης σε παραγωγικά μοντέλα που βασίζονται στην κυκλική οικονομία,
- θα προωθηθούν πρακτικές και τεχνικές συγκαλλιέργειας ειδών και Ολοκληρωμένης Πολυτροφικής υδατοκαλλιέργειας, με σκοπό τη μείωση του «αποτυπώματος» και τη θετική συνεισφορά του κλάδου στο περιβάλλον,

- παρεμβάσεις για την υγεία και την ευζωία των εκτρεφόμενων οργανισμών,
- επενδύσεις για την βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης της υδατοκαλλιέργειας όπως βιώσιμες ζωοτροφές, διαχείριση διαφυγής εκτρεφόμενων οργανισμών, χρήση κτηνιατρικών και άλλων προϊόντων με μικρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα ή περιβαλλοντική παρακολούθηση,
- παρεμβάσεις εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για θέματα που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος.
- Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, προβλέπεται να προωθηθούν δράσεις που θα στοχεύουν σε:
- Λειτουργία βάσης δεδομένων με τα πορίσματα ερευνών για την επίδραση της κλιματικής αλλαγής στην υδατοκαλλιέργεια.
- Μελέτες και πιλοτικά σχέδια για βελτίωση των τεχνικών χαρακτηριστικών των εγκαταστάσεων για μεγαλύτερη ανθεκτικότητα σε ακραία φαινόμενα
- Ανάπτυξη συστημάτων ελέγχου και ρύθμισης αβιοτικών παραμέτρων σε πλωτές μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας
- Χρήση τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και εφαρμογή καλών πρακτικών, όπως η βελτίωση της ποιότητας των ιχθυοτροφών και βελτιστοποίηση του ρυθμού σίτισης.
- Εφαρμογή μέτρων πρόληψης και βιοασφάλειας για τη διατήρηση της υγείας των εκτρεφόμενων οργανισμών.
- Ανάπτυξη μοντέλων πρόβλεψης και εργαλείων υποστήριξης αποφάσεων.

Ολοκληρωμένος Χωροταξικός Σχεδιασμός για τις Υδατοκαλλιέργειες

Περιλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη της εφαρμογής ειδικού χωροταξικού σχεδιασμού για τις υδατοκαλλιέργειες (και στη βάση των προβλέψεων για τη θεσμοθέτηση των ΠΟΑΥ), ώστε να διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και η αναπτυξιακή δυναμική του τομέα της υδατοκαλλιέργειας και παράλληλα να λαμβάνεται μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος και την αποφυγή συγκρούσεων με άλλες ανταγωνιστικές δραστηριότητες. Αφορά στους αρμόδιους για την υλοποίηση φορείς και καλύπτει διοικητικά και τεχνικά κόστη, τα οποία περιλαμβάνουν μελέτες, λειτουργικά έξοδα και εξοπλισμό/προμήθειες για τον φορέα διαχείρισης της ΠΟΑΥ. Η ολοκλήρωση της θεσμοθέτησης των ΠΟΑΥ σε συνδυασμό με την εφαρμογή ενός προγράμματος παρακολούθησης του υδάτινου περιβάλλοντος από τους φορείς υπεύθυνους για τη διαχείρισή τους, θα συμβάλει στην απλοποίηση και στη μείωση της διάρκειας των διαδικασιών αδειοδότησης των μονάδων.

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 2.2

Ο παρών ειδικός στόχος περιλαμβάνει μια σειρά δράσεων για την κάλυψη των αναγκών της διεύρυνσης της αγοράς στόχου, της αύξησης αποδοχής των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, της εφαρμογής της ιχνηλασιμότητας για τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, καθώς και για την δημιουργία/αναβάθμιση εγκαταστάσεων, προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα της μεταποίησης.

Επιπλέον, οι επενδύσεις θα εξυπηρετήσουν τη μετάβαση σε μοντέλα κυκλικής οικονομίας, το στόχο της απεξάρτησης από τον άνθρακα (decarbonisation) μέσω της χρήσης ΑΠΕ και άλλου εξοπλισμού καθώς και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και της κατανάλωσης ενέργειας.

Αναλυτικότερα, ο Ειδικός Στόχος εξυπηρετείται μέσω των ακόλουθων τύπων δράσεων:

Βελτίωση των όρων προώθησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας

Περιλαμβάνει δράσεις που θα ενισχύσουν την εμπορικότητα των αλιευτικών προϊόντων και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.

Περιλαμβάνονται,

- έρευνες αγοράς, μελέτες και διαφημιστικές εκστρατείες για την αναζήτηση νέων αγορών, για την προσαρμογή στις διαφοροποιημένες συνθήκες της αγοράς, και για τη βελτίωση των όρων διάθεσης των προϊόντων,
- δράσεις προώθησης προϊόντων προστιθέμενης αξίας, που περιλαμβάνουν επενδύσεις για:
 - την πιστοποίηση,
 - αναβάθμιση της συσκευασίας και παρουσίασης των προϊόντων,
 - την υιοθέτηση ετικετών ποιότητας και βιωσιμότητας και
 - την ιχνηλασιμότητα και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος ως εργαλείων προώθησης,
- δράσεις για την καθιέρωση ισχυρών εμπορικών σημάτων (brand names), και
- δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των καταναλωτών.

Στο πλαίσιο της προώθησης θα χρηματοδοτηθούν επίσης δράσεις για τη στήριξη προωθητικών ενεργειών των αρμοδίων δημόσιων φορέων ή/και συλλογικών φορέων (ενώσεις, οργανώσεις, συστάδες) καθώς και δράσεις στήριξης της συμμετοχής φορέων στην καμπάνια επικοινωνίας για την προώθηση της αειφόρου υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ.

Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Ο δεύτερος τύπος δράσεων αφορά στη μεταποίηση των προϊόντων και περιλαμβάνει επενδύσεις

- για την ίδρυση νέων και επέκταση/εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων εστιάζοντας στη δημιουργία και ανάπτυξη νέων προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία, διαδικασιών και συστημάτων διαχείρισης, οργάνωσης και παραγωγής,
- για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, (εξοικονόμηση ενέργειας, μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ιδίως στη διαχείριση αποβλήτων, μείωση και αντικατάσταση των πλαστικών) προώθηση χρήσης ΑΠΕ, μείωση εκπομπών άνθρακα κατά την παραγωγή και μεταφορά των προϊόντων)

- Για τη μείωση του λειτουργικού κόστους
- Για την κυκλική οικονομία, την αξιοποίηση, την απόδοση προστιθέμενης αξίας και την προώθηση προϊόντων που δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, καθώς και υποπροϊόντων, καθώς και
- συμβουλευτικές υπηρεσίες για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων καθώς και για την προσαρμογή των αγορών.

Οι εν λόγω δράσεις θα συμβάλλουν και στην Καλή Περιβαλλοντική Κατάσταση.

Ενίσχυση της δημιουργίας επιχειρηματικών συστάδων επιχειρήσεων.

Οι επιχειρηματικές συστάδες επιχειρήσεων (clusters) δύναται να είναι κάθετης ή οριζόντιας μορφής, με σκοπό την δημιουργία οικονομιών κλίμακας, την μείωση του κόστους λειτουργίας των επιχειρήσεων ή/και του κόστους επεξεργασίας ή/και προώθησης των προϊόντων και τη διεύρυνση της αγοράς στόχου.

Αποζημιώσεις για διαφυγόν εισόδημα ή πρόσθετο κόστος λόγω έκτακτων συμβάντων

Η δράση αφορά στην αποζημίωση των επιχειρήσεων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας για διαφυγόν εισόδημα ή πρόσθετο κόστος λόγω έκτακτων συμβάντων βάσει απόφασης της Ε. Επιτροπής που ορίζει ότι συντρέχει έκτακτο συμβάν.

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 3.1

Ο παρών Ειδικός Στόχος περιλαμβάνει έναν τύπο δράσεων που αφορά στην ανάπτυξη και εφαρμογή μέτρων σε στοχευμένες περιοχές για την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής, του πολιτισμού, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (GES).

Περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση των οικονομιών των τοπικών κοινοτήτων και της κοινωνικής της συνοχής, καθώς και προπαρασκευαστικές δράσεις για την ανάπτυξη των ΤΑΠΤΟΚ, ενέργειες για την οργάνωση και αποτελεσματική λειτουργία των Ομάδων Τοπικής Δράσης, δράσεις συνεργασίας κλπ.

Επίσης με στόχο την στήριξη και την ανάπτυξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της γαλάζιας οικονομίας που προέρχονται από την Έξυπνη Εξειδίκευση (S3) θα συμπεριληφθούν δράσεις από την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS), για την κατάρτιση της οποίας διενεργείται από την ΕΑΣ εμπειρογνωμοσύνη που θα περιλαμβάνει αναφορά στην αλιεία, της υδατοκαλλιέργειας και στη Γαλάζια Οικονομία. Αναλυτικότερα, στο πλαίσιο των ΤΑΠΤΟΚ δύναται να χρηματοδοτηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Προπαρασκευαστικές δράσεις για τις ΤΑΠΤΟΚ (Εκπόνηση στρατηγικών για της περιοχές παρέμβασης, μελέτες για της περιοχές, δράσεις επικοινωνίας και διαβούλευσης, κ.α.).

- Ενέργειες για την οργάνωση και αποτελεσματική λειτουργία των Ομάδων Τοπικής Δράσης (κάλυψη λειτουργικού κόστους ΟΤΔ, δράσεις κατάρτισης στελεχών ΟΤΔ, κ.α.).
- Στήριξη της δικτύωσης και της συνεργασίας με άλλες τοπικές κοινότητες με παρόμοια χαρακτηριστικά και ανταλλαγή καλών πρακτικών σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, στο πλαίσιο διεδαφικών και διακρατικών συνεργασιών των ΟΤΔ.
- Δράσεις ενίσχυσης της μικρής παράκτιας αλιείας
- Υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας, με έμφαση στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών που αντιμετωπίζουν κοινωνικές ανάγκες, προωθούν την ένταξη και ωφελούν την τοπική κοινωνία.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων (εκπαίδευση, κατάρτιση) σε επιλεγμένες δραστηριότητες κομβικές για τις περιοχές παρέμβασης.
- Εισαγωγή καινοτομίας, ορθών πρακτικών ή/και υλοποίηση επενδύσεων για την αξιοποίηση και ανάδειξη του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος.
- Παρεμβάσεις και έργα για την αύξηση της ελκυστικότητας και της προσβασιμότητας των περιοχών, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, τη βελτίωση της καθημερινότητας μέσω χρήσης ΤΠΕ και της ανάπτυξης του επιπέδου υγείας και εκπαίδευσης, κλπ.
- Δράσεις για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας των δύο φύλων της άρσης των αποκλεισμών και της παροχής ίσων ευκαιριών
- Δράσεις για την στήριξη της τοπικής απασχόλησης (επιχορηγήσεις επιχειρηματικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, απασχόλησης νέων και ανέργων, προγράμματα δεύτερης επιχειρηματικής ευκαιρίας, κλπ.).
- Στήριξη της δημιουργίας διακλαδικών δικτύων και συνεργειών (αλιεία, εμπορία, εστίαση/ τουρισμός) για την ανάπτυξη και διάθεση πιστοποιημένων τοπικών προϊόντων (τοπικά συστήματα τροφίμων).
- Παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ανακύκλωση, ενεργειακή αποδοτικότητα, χρήση ΑΠΕ) και της βιοποικιλότητας της παράκτιας περιοχής.
- Ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της τοπικής γαλάζιας οικονομίας, για παράδειγμα στον τουρισμό (αλιευτικός, βιωματικός, καταδυτικός, κλπ), τις περιβαλλοντικές υπηρεσίες και τις πολιτιστικές θαλάσσιες δραστηριότητες.
- Ενθάρρυνση της ανάπτυξης και της παραγωγής νέων προϊόντων ή απόδοσης προστιθέμενης αξίας σε ήδη υπάρχοντα και προώθηση τοπικών παραδοσιακών προϊόντων .
- Αξιοποίηση περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων περιοχών σημαντικής περιβαλλοντικής αξίας πχ λιμνοθάλασσες με τη μορφή οικο-αλιευτικών δραστηριοτήτων (ειδικές μορφές τουρισμού).

- Ανάπτυξη ικανοτήτων (εκπαίδευση, κατάρτιση, παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών) για επιλεγμένες δραστηριότητες, διαφορετικές ή συμπληρωματικές με αυτές που ήδη ασκούν οι δυνητικά ωφελούμενοι.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και των εμπλεκόμενων φορέων που συνδέονται με το Natura 2000. Η εν λόγω υποδράση καλύπτει τα μέτρα E.1.5 του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (PAF).
- Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της οικοτεχνίας, με έμφαση στην ενθάρρυνση της ενεργής συμμετοχής των γυναικών και ειδικών ομάδων.

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 4.1

Ο παρών Ειδικός Στόχος περιλαμβάνει τύπους δράσεων που αφορούν τις ενέργειες για την επίτευξη των στόχων της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Επιτήρησης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων του Κοινού Περιβάλλοντος Ανταλλαγής Πληροφοριών, την ενίσχυση των υπηρεσιών ακτοφυλακής, καθώς και δράσεις για την ενίσχυση της Γνώσης για τη Θάλασσα. Όσον αφορά τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό, σημειώνεται ότι υλοποιείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Τα δεδομένα, τα οποία θα συλλέγονται με χρηματοδότηση στο πλαίσιο των δράσεων του ειδικού στόχου 4 για την ενίσχυση της Γνώσης για τη Θάλασσα, θα είναι «ανοικτά». Η διάθεσή τους μέσω του EMODnet θα διασφαλίσει ότι τα δεδομένα κοινοποιούνται δημόσια με στόχο τη μέγιστη επαναχρησιμοποίηση και την υποστήριξη της Γνώσης για τη Θάλασσα.

Οι δράσεις αυτές, σε συνδυασμό με δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των Ειδικών Στόχων 1.1, 1.6 και 3.1 του ΠΑΛΥΘ καθώς και σε συνέργεια με άλλα Προγράμματα του ΕΣΠΑ (Πρόγραμμα Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα) θα συμβάλλουν κατ' επέκταση και στους στόχους της «Οδηγίας Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική της ΕΕ» καθώς και στην επίτευξη των στόχων της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ) για την καλή κατάσταση των υδάτων έως το 2027, και ειδικότερα στην ολοκλήρωση και τη βελτίωση της παρακολούθησης που απαιτείται βάσει της ΟΠΥ. Συγκεκριμένα, το ΕΣΠΑ κυρίως μέσω των τομεακών προγραμμάτων, συνεισφέρει στους στόχους της οδηγίας – πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική, με δράσεις προστασίας του υδροφόρου ορίζοντα, όπως η διαχείριση λυμάτων, η απορρύπανση μολυσμένων χώρων, η αποτελεσματικότερη διαχείριση των στερεών αποβλήτων κ.λ.π. Επιπλέον προβλέπονται αντιδιαβρωτικά έργα προστασίας και διατήρησης των ακτών ενώ μέσω υλοποίησης παρεμβάσεων για τη βιοποικιλότητα που προβλέπονται στο PAF, επιτυγχάνεται η χαρτογράφηση θαλάσσιων οικοτόπων καθώς και η προστασία και διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Οι δράσεις αφορούν ενδεικτικά :

- στην υποστήριξη της λειτουργίας του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για την επιτήρηση του θαλάσσιου τομέα της ΕΕ (CISE)
- στην υποστήριξη των υπηρεσιών του Λ.Σ – ΕΛ.ΑΚΤ. στην ενίσχυση της εκπαίδευσης

- στη δημιουργία μητρώων δεδομένων των φορέων της Θαλάσσιας Οικονομίας με στόχο τη δικτύωση των εμπλεκόμενων μερών
- στη δημιουργία πλατφόρμας συλλογής και διαμοιρασμού δεδομένων του θαλάσσιου χώρου, με στόχο την αύξηση της πρόσβασης στη γνώση, την ενίσχυση της προστασίας και την αειφορική διαχείριση
- στη δημιουργία ενιαίας πλατφόρμας (ΟΠΣ), για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση δεικτών, μελετών και στοιχείων, που σχετίζονται με τους τομείς της Εθνικής Στρατηγικής για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 22, παρ. 3 (ι), του Καν (ΕΕ) 2021/1060 κάθε Πρόγραμμα ορίζει την προβλεπόμενη προσέγγιση για ζητήματα επικοινωνίας και προβολής του προγράμματος καθορίζοντας τους σχετικούς στόχους, τον κοινό-στόχο, τους διαύλους επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όποτε κρίνεται σκόπιμο, τον προγραμματισμένο προϋπολογισμό και τους σχετικούς δείκτες για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Όλες οι δράσεις επικοινωνίας, προβολής και διαφάνειας θα υλοποιηθούν σύμφωνα με τα άρθρα 46-50 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων και θα επικεντρωθούν στην προβολή του Προγράμματος και τις δυνατότητες χρηματοδότησης που προσφέρει το ΕΤΘΑΥ.

Στο πλαίσιο αυτό, οι επικοινωνιακοί στόχοι του Προγράμματος Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειας και Θάλασσας 2021-2027 συνοψίζονται ως εξής:

Συνοπτικά, το Όραμα του Προγράμματος αποτυπώνεται ως: «Μετάβαση σε μια ανθεκτική, ανταγωνιστική και περιβαλλοντικά φιλική αλιεία και υδατοκαλλιέργεια, αρμονικά ενταγμένων στο πλαίσιο της κυκλικής και ενεργειακά αποδοτικής οικονομίας, με έμφαση στη γνώση, την καινοτομία και την αξιοποίηση της τεχνολογικής ανάπτυξης, και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών ώστε να επωφελούνται από τις ευκαιρίες που προσφέρει η βιώσιμη γαλάζια οικονομία».

Ο κύριος επικοινωνιακός στόχος είναι ο εξής:

Προβολή του ρόλου που θα διαδραματίσει το Πρόγραμμα για την προώθηση της βιώσιμης αλιείας και της αποκατάστασης και διατήρησης των υδρόβιων βιολογικών πόρων, για την επισιτιστική ασφάλεια μέσω της προώθησης δραστηριοτήτων βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, για την ενθάρρυνση μιας βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας σε παράκτιες, νησιωτικές και εσωτερικές περιοχές και την προώθηση της ανάπτυξης κοινοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και για την ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών και διασφάλιση ασφαλών, προστατευμένων, καθαρών θαλασσών που υπόκεινται σε βιώσιμη διαχείριση.

Οι ειδικοί στόχοι των μέτρων ενημέρωσης και προώθησης που εφαρμόζονται είναι οι ακόλουθοι:

- εξασφάλιση ευρείας επικοινωνίας για το πρόγραμμα και των δυνατοτήτων συμμετοχής σε αυτό, διασφάλιση της υλοποίησης επιτυχημένων έργων μέσω έγκαιρης, δομημένης και επαρκώς υψηλής ποιότητας επικοινωνίας για πιθανούς και πραγματικούς δικαιούχους, εστιάζοντας στις ευκαιρίες που προσφέρει το πρόγραμμα για την ανάπτυξη των έργων αυτών, επακόλουθες διοικητικές διαδικασίες, διαδικασίες υποβολής αιτήσεων, κριτήρια επιλογής κ.λπ.
- δημοσίευση επιτυχημένων έργων και ενημέρωση του κοινού για τα οφέλη του ΕΤΘΑΥ
- παροχή πληροφοριών σχετικά με τη στήριξη του ΕΤΘΑΥ, τα αποτελέσματα της επιλογής και της υλοποίησης έργων.

Ειδικότερα:

- Διασφάλιση της μέγιστης διαφάνειας και της τήρησης των υποχρεώσεων του κανονιστικού πλαισίου ως προς τη διαχείριση και υλοποίηση του Προγράμματος
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης και της εμπιστοσύνης στις ευκαιρίες που παρέχει η ΕΕ και ανάδειξη της θετικής επίδρασης και της προστιθέμενης αξίας των παρεμβάσεων της ΕΕ
- Ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας, της κατανόησης και της θετικής στάσης για το ρόλο και τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών μέσα από τη χρηματοδότηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος.
- Εδραίωση του μηνύματος της από κοινού συνεισφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας.
- Άμεση και έγκυρη ενημέρωση δυνητικών δικαιούχων, οργανώσεων, εταίρων και άλλων πιθανών ενδιαφερομένων για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που παρέχει το Πρόγραμμα, τους όρους επιλεξιμότητας, τα κριτήρια επιλογής και τις διαδικασίες πρόσβασης σε αυτή.
- Υποστήριξη των δικαιούχων κατά την υλοποίηση των έργων ως προς την επικοινωνία και προβολή των αποτελεσμάτων και του αντίκτυπου των πράξεων που υλοποιούν.
- Ενημέρωση και δέσμευση των δικαιούχων σχετικά με την τήρηση αρχών επικοινωνίας, προβολής και αποδοχής της εγγραφής τους στον κατάλογο των επιλεγμένων πράξεων που δημοσιοποιούνται.
- Ανάπτυξη περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης σε όλους τους πολίτες της χώρας ως εγγύηση για τη βιωσιμότητα των έργων που υλοποιούνται.
- Ενημέρωση και κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών μέσω των φορέων της αυτοδιοίκησης.
- Αξιοποίηση όλων των δυνατών στρατηγικών συνεργιών με τους διάφορους εταίρους
- Προβολή των αποτελεσμάτων και των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων του Προγράμματος

Το στοχοθετούμενο κοινό, αναφέρεται κυρίως στις εξής κατηγορίες:

- Δυνητικοί δικαιούχοι και Δικαιούχοι του Προγράμματος (επαγγελματίες αλιείς, οργανώσεις των επαγγελματιών αλιέων, υδατοκαλλιεργητές, οργανώσεις των υδατοκαλλιεργητών, μεταποιητές αλιευτικών προϊόντων, οργανώσεις των μεταποιητών, έμποροι – διακινητές αλιευτικών προϊόντων καθώς και οι οργανώσεις τους, κοινότητες σε περιοχές αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας, περιφερειακές, τοπικές και λοιπές αρμόδιες Δημόσιες αρχές, λοιπές επαγγελματικές οργανώσεις και οικονομικοί κύκλοι, οργανώσεις για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων, περιβαλλοντικές οργανώσεις, οργανώσεις που εκπροσωπούν τις επιχειρήσεις (επιμελητήρια, κλπ), εκπαιδευτικά ιδρύματα και ινστιτούτα, μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Πολλαπλασιαστές πληροφόρησης (ΜΜΕ, περιφερειακές, τοπικές και λοιπές δημόσιες αρχές, αναπτυξιακοί φορείς, επαγγελματικές και κλαδικές οργανώσεις του τομέα της αλιείας, εθνικά και ευρωπαϊκά δίκτυα πληροφόρησης)
- Επιτροπή Παρακολούθησης
- Ευρύ κοινό

Για την εφαρμογή μέτρων ενημέρωσης και προώθησης, θα χρησιμοποιηθούν διάφορες μορφές πληροφόρησης του κοινού, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ομάδες-στόχους, το είδος των πληροφοριών που θα πρέπει να γνωστοποιηθούν καθώς και έκτακτα γεγονότα όπως π.χ. μία υγειονομική κρίση, που μπορεί να επηρεάσει την υλοποίηση του προγράμματος.

Για τη δημοσιότητα και επικοινωνία του Προγράμματος θα εφαρμοστούν οι κοινές για όλο το ΕΣΠΑ κατευθυντήριες γραμμές. Η επικοινωνία και προβολή του Προγράμματος αναμένεται να επιτευχθούν με:

- Λειτουργία ιστοσελίδας για το Πρόγραμμα. Προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια σχετικά με την υποστήριξη που παρέχεται από το ΕΤΘΑΥ, θα δημιουργηθεί εντός 6 μηνών από την έγκριση του προγράμματος ιστότοπος που θα περιέχει όλες τις σχετικές πληροφορίες για το Πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των στόχων, των δραστηριοτήτων, των διαθέσιμων ευκαιριών χρηματοδότησης και των επιτευγμάτων των έργων και θα συνδεθεί με την ενιαία διαδικτυακή πύλη που θα παρέχει πρόσβαση σε όλα τα προγράμματα των κρατών μελών, όπως απαιτείται από το άρθρο 46 στοιχείο β) του ΚΚΔ. Ο ιστότοπος θα αποτελέσει βασικό εργαλείο για την προσέγγιση όλων των προαναφερόμενων ομάδων-στόχων με σκοπό την σε βάθος ενημέρωση
- Κέντρο πληροφόρησης των ενδιαφερομένων στη ΔΑ
- Προβολή μέσω των ΜΜΕ
- Προωθητικές ενέργειες (έκδοση ενημερωτικών εντύπων, παραγωγή διαφημιστικού υλικού κλπ)
- Εκδηλώσεις με συμμετοχή κοινού (διοργάνωση εκδηλώσεων & ημερίδων, συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια, εκθέσεις και εκδηλώσεις άλλων φορέων), που διοργανώνονται με πρωτοβουλία και ευθύνη της ΔΑ
- Στοχευμένη ενημέρωση δυνητικών δικαιούχων

- Χρήση διαδικτυακών μέσων ενημέρωσης
- Χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Ειδικότερα, όσον αφορά τα έργα στρατηγικής σημασίας:

α) σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 1 στοιχείο ζ) του ΚΚΔ θα παρακολουθείται από την Επιτροπή Παρακολούθησης η πορεία και η πρόοδος υλοποίησής τους

β) σύμφωνα με το άρθρο 50 παρ. 1 ε) προβλέπεται η αυξημένη προβολή τους. Στο πλαίσιο αυτό θα οργανωθεί ειδική εκδήλωση ή κάποια άλλη ενέργεια δημοσιότητας για την επικοινωνία των στόχων και της πορείας υλοποίησης των έργων, με τη συμμετοχή της Ε. Επιτροπής.

γ) σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 5 θα ενημερώνεται η Ε. Επιτροπή για την επιλογή έργων στρατηγικής σημασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 3 του ΚΚΔ, έχει οριστεί υπεύθυνος επικοινωνίας προγράμματος. Ο υπεύθυνος επικοινωνίας θα συνεργαστεί με το δίκτυο των υπαλλήλων επικοινωνίας της ΕΕ για τα ταμεία της ΕΕ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με δραστηριότητες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας.

Όλες οι προαναφερόμενες δραστηριότητες επικοινωνίας και ενημέρωσης θα χρηματοδοτηθούν από την τεχνική βοήθεια του προγράμματος.

Η αξιολόγηση των δράσεων προώθησης και επικοινωνίας θα είναι συνεχής και θα γίνεται ενδεικτικά ως εξής:

Ενέργειες:

- Δημιουργία ιστοσελίδας για το Πρόγραμμα
- Προωθητικές ενέργειες
- Εκδηλώσεις με συμμετοχή κοινού
- Στοχευμένη ενημέρωση δυνητικών δικαιούχων

Δείκτες Υλοποίησης:

- Υλοποίηση και επικαιροποίηση ιστοσελίδας
- Αριθμός εντύπων που εκδόθηκαν
- Αριθμός εκδηλώσεων
- Αριθμός ενεργειών που υλοποιήθηκαν

Δείκτες Αποτελέσματος:

- Αριθμός επισκέψεων, χρηστών
- Αριθμός εντύπων που διακινήθηκαν
- Αριθμός προσκεκλημένων
- Αριθμός συμμετεχόντων
- Αριθμός αποδεκτών των ενεργειών